

S L U Ź B E N I V J E S N I K
 MOSTARSKO-DUVANJSKE I MRKANJSKO-TREBINJEKE BISKUPIJE
 Mostar 1981 Broj I.

Str.:

KORIZMENA PORUKA SV. OCA PAPE IVANA PAVLA II ZA 1981.

I. - DOKUMENTI SVETE STOLICE:

1. Sv. Ćiril i Metod - suzaštitnici Evrope..... 2
2. Uputa o slavljenju sv. Ćirila i Metoda..... 5
3. Uputa o krštenju male djece..... 5
4. XVIII. svjetski molitveni dan za duh. zv....16
5. Nova enciklika Pape Ivana Pavla II20

II.- LJUBAV I ŽIVOT - PORUKA SINODE BISKUPA
KRŠĆANSKIM OBITELJIMA U SADAŠNJEM SVIJETU.....21

III.- IZ TAJNIŠTVA BISKUPSKE KONFERENCIJE JUGOSLAVIJE

1. Nepomični posvećeni oltar - od kamena.....27
2. Međunarodni euharistijski kongres
u Lurdu 1981.....27

IV. - OKRUŽNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA U MOSTARU

1. Korizmena poslanica sv. Oca.....31
2. Blagoslov i posveta ulja na Vel. četvrtak...31
3. Anticipacija uskrsne vigiliije.....32
4. XVIII. svjetski molitveni dan za duh. zv....32
5. Ovogodišnji raspored sv. krizmi.....35
6. Uoči prve 100. obljetnice uspostave redovite hijerarhije u Bosni i Hercegovini.....36
7. Novi misni stipendij.....37

OBAVIJESTI- DIJECEZANSKA KRONIKA.....41

SVEĆENICIMA NA ZNANJE I RAZMIŠLJANJE: Sv. OTAC IVAN

PAVAO II O SAKRAMENTU POMIRENJA.....45

USKRSNA PORUKA MJESNOG ORDINARIJA.....47

[illegible]

KORIZMENA PORUKA SV. OCA PAPE IVANA PAVLA II
ZA 1981. GOD.

Braćo i sestre!

Korizma je vrijeme istine.

Kršćanin se, naime, pozvan od Crkve na molitvu, pokoru i post, na unutarnje i vanjsko odricanje, stavlja u prisutnost svojeg Boga, upoznaje i otkriva sama sebe.

"Spomeni se, čovječe, da si prah i da ćeš se u prah vratiti"(1). Spomeni se, čovječe, da si pozvan na drugačije stvari nego što su ove zemaljska i materijalna dobra, koja te mogu odvratiti od onoga što je bitno. Spomeni se, čovječe, svojega prvog zvanja: dolaziš od Boga i vraćaš se k Bogu idući prema Uskrsnuću, a to je put što nam ga je Krist označio. "Tko ne nosi svoj križ i ne ide za mnom, ne može biti moj učenik"(2).

Vrijeme je to duboke istine, koja obraća i ponovo daje nadu stavljajući sve na svoje mjesto, umiruje i budi optimizam.

To je vrijeme koje nas potiče na razmišljanje o odnosima prema Onome kojega zovemo "Oče naš" i uspostavlja red koji mora vladati među braćom; vrijeme koje nas čini suodgovornima jedne za druge, koje nas oslobađa od naše sebičnosti, od naše niskosti, zloće i oholosti, koje nas prosvjetljuje i omogućuje nam da bolje shvatimo kako smo dužni služiti drugima poput Krista.

"Novu vam zapovijed dajem: Ljubite jedan drugoga"(3).

"A tko je onda moj bližnji?"(4).

Ovo nas vrijeme istine zaustavlja kao dobroga Samaritanca na putu i daje nam priliku da prepoznamo svojega brata i da svoje vrijeme i svoja dobra stavimo njemu u službu u svagdanjem darivanju. Dobri Samaritanac, to je Crkva, to je svaki od nas po zvanju i po dužnosti. Dobri Samaritanac živi životom ljubavi.

Sv. Pavao kaže: "Mi vršimo poslaničku službu u ime Krista" (5). U tom je naša odgovornost! Poslani smo drugima, našoj braći. Odgovorimo velikodušno tom povjerenju što nam ga je Krist iskazao.

Da, Korizma je vrijeme istine! Ispitajmo se u iskrenosti,

otvorenosti i jednostavnosti! Naša se braća nalaze među tim siromašnima, bolesnima, zapostavljenima, starima. Kako stoji s našom ljubavlju? Kako s našom istinom?

Diljem vaših biskupija i župa, u ovoj korizmi, pozivamo se na tu istinu koja je vaša istina, na tu ljubav kojom se ona dokazuje.

Otvorite, dakle, svoj razum i pogledajte oko sebe, otvorite svoja srca za razumijevanje i simpatiju, otvorite svoje ruke za pomoć. Goleme su potrebe, vi to dobro znate. Stoga vas potičem da velikodušno sudjelujete u tom darivanju, uvjeravajući vas u svoje molitve i svoj apostolski blagoslov.

- (1) riječi kod pepeljanja,
- (2) Lk 14,27
- (3) Lk 13,34
- (4) Lk 10,28
- (5) 2 Kor 5,20

I. D O K U M E N T I SVETE STOLICE

SVETI ĆIRIL I METOD - SUZAŠTITNICI EVROPE

Apostolsko pismo Ivana Pavla II: "EGREGIAE VIRTUTIS"

Papa Ivan Pavao II - na vječni spomen

1. Ove godine opet nam na pamet i k srcu dolaze muževi SJAJNE KREPOSTI Ćiril i Metod. U njoj se napunjavu dva vjekovna izuzetno značajna događaja. To je naime stogodišnjica od kako je, dne 30. rujna 1880. objavljeno enciklično pismo "Grande munus", kojim je onaj veliki papa, Leon XIII, dozvavši cijeloj Crkvi spomen na osobe i na apostolsku revnost tih muževa, uveo njihovo liturgijsko slavljenje, i zapovijedio da se unose u kalendar Katoličke crkve (Acta pape Leona XIII, sv. II, str. 125-137). Ova je godina ujedno i jedanaest stoljetna obljetnica Pisma "Industriae tuae" (usp. Magnae Moraviae fontes historici, sv. III, Brno 1969, str. 197-208), koje je naš predšasnik Ivan VIII uputio knezu Svatopluku, mjeseca lipnja 880. godine, i kojim se upotreba slavenskog jezika u svetoj Liturgiji i pohvaljuje i preporučuje, "da se u tom jeziku pjevaju pohvale i djela Krista Našega Gospodina" (nav. dj. str. 207).

Braća Ćiril i Metod, Grci, rođeni u Solunu, u onom naime gradu, u kojem je boravio i djelovao sv. Pavao, od početka svoga poziva udoše u tjesne kulturne i duhovne odnose sa patrijarhal-

nom Carigradskom crkvom, koja je u ono vrijeme cvala kulturnom i misijskom djelatnošću; u toj visokoj školi bili su odgojeni (usp. Constantinus et Methodius Thessalonicenses, Fontes, izd. F. Grivec - S. Tomšić: Radovi staroslavenskog instituta, IV, Zagreb 1960). Jedan i drugi prihvatiše monaški život, povezujući dužnosti monaškog zvanja s misionarskom službom. Svjedočanstvo toga nastojanja sigurno dadoše u evangelizaciju Kaza-
ra, na Tračkom Herzonezu, nakon čeka je uslijedilo ono najvažnije njihovo djelo, sveti pohod u veliku Moraviju, među narode koji su tada nastanjivali Balkanski poluotok, i krajeve oko rijeke Dunava, na molbu Moravskoga kneza Rastislava, koji je za to zamolio Cara i Crkvu Carigradsku. Da bi mogli odgovoriti potrebama svoje apostolske službe kod tih naroda, preve-
doše božanska Pisma na njihov jezik, kojim su se služili i u svetoj Liturgiji i u poučavanju naroda. I tako se dogodilo, da su temelje kulture i književnosti tih naroda bili udarani na njihovu vlastitu jeziku. S pravom i zaslužno se zato smatraju ne samo Slavenskim Apostolima, nego i ocima kulture svih onih naroda i plemena, kojima prvi pisani dokumenti na slavenskom jeziku predstavljaju temelj i izvor njihove književnosti.

Ćiril i Metod tako su ispunjavali svoju misionarsku službu, da su bili jednoga duha i sa Carigradskom Crkvom, koja ih je poslala, kao i sa Petrovom Rimskom Stolicom, koja ih je potvrdila, kao i znak jedinstva Crkve, koje u vrijeme njihova života i njihove misionarske djelatnosti još nije bilo narušeno diobom Istoka i Zapada, iako su već nastale velike napetosti između Rima i Carigrada.

U Rimu su Ćirila i Metoda časno primili i Vrhovni Svećenik i Rimska Crkva. I njihovo apostolsko djelo je i odobreno i podržano, kao i upotreba Slavenskog jezika u svetoj Liturgiji, koju su oni sami uveli, unatoč protivljenja nekih na Zapadu. Ćiril je umro u Gradu (14. veljače 869. god.), i on je sahranjen u crkvi sv. Klementa. A Metod - nakon što ga je imenovao nadbiskupom stare Srijemske Stolice - posla Vrhovni Svećenik u Moraviju, da ondje nastavi po Božjoj volji nekoć započeto djelo. To je djelo nastavio zaista gorljivo i hrabro zajedno sa svojim učenicima, sve do svoje smrti (6. travnja 885. god.)

2. Već prije stotinu godina Leon XIII, Papa, u Encikličnom Pismu "Grande munus" istakao je cijeloj Crkvi zasluge sv. Ćirila i Metoda u evangelizaciji Slavena. A kako ove godine Crkva slavi 1500. godišnjicu rođenja sv. Benedikta, kojega je Naš Časni Predšasnik Pavao VI 1964. godine proglasio zaštitnikom Evrope, čini se da će ta zaštita Evrope doći bolje do izražaja, ako se izvrsnom djelu ovog svetog Patrijarhe Zapada, dodaju i osobite zasluge Braće Ćirila i Metoda. Zato postoje doista mnogi razlozi, koji se temelje kako na staroj tako i novijoj povijesti, i imaju, kako kažu, i teološki i eklezijalni temelj, a i u povijesti književnosti našeg Evropskog kontinenta. I zato, prije završetka ove godine, u kojoj je obnovljena uspomena na sv. Benetikta, i po završetku stoljeća od Encikličnog Pisma Leona XIII, želimo da se navedeni razlozi ovim Pismom istaknu, i da se njima sv. Ćiril i Metod proglase suzaštitnicima Evrope.

3. Ako naime Evropu promatramo geografski i općenito, u njezinoj izgradnji sile su se - da tako kažemo - osobito dvije vrste kršćanske tradicije, iz kojih su i nastala dva oblika ili vrste kulture, različite doduše, ali koje jedna drugu nadopunjuju. Naime, sv. Benedikt je svojim utjecajem zahvatio ne samo Evropu, posebno Zapadnu i Srednju, nego je po Benediktinskim kućama njegovo djelo cvalo i u drugim krajevima zemlje, a kao središte te kulture bio je Rim, sjedište nasljednika samog sv. Petra. A sveta Braća, došavši iz Soluna, prije svega su iznosili grčku mudrost, i dosljedno, značenje Carigradske Crkve i Istočne tradicije. I to sve je duboko utisnuto u duhovnost i kulturu naroda i plemena koji žive na istočnom dijelu evropskog kontinenta.

I zato danas, nakon vjekovnog rascjepa između Crkava, između Istoka i Zapada, Rima i Carigrada, od Drugog vatikanskog sabora, poduzeti su mnogi važni koraci za uspostavu punog zajedništva, čini se da posve odgovara značkovima vremena proglašenje sv. Ćirila i Metoda suzaštitnicima Evrope zajedno sa sv. Benediktom. Posebno, ako se to zbiva u ovoj godini, u kojoj su jedna i druga Crkva, Katolička naime i Pravoslavna, ušle na put jednog ozbiljnog dijaloga, koji je započeo na otoku Patmosu, zbog spomena - kako veli tradicija - na blaženog Ivana apostola i slavnog evanđeliste. Za tim, naime, ide ta deklaracija, da to vrijeme učini značajnim spomenom za buduća vremena.

Nadalje, to proglašenje ide i za tim, da naši suvremenici uvide koliko je važno naviještanje Evanđelja, koje nam je dato od Isusa Krista, i za čije su se širenje ova Braća i Slavenski Apostoli toliko trudili. Evanđeoska vijest bila je doista i put, i sredstvo, kojim su se različiti narodi Evrope koja se rađala, i međusobno upoznivali i ujedinjavali. To je i zajednička baština i pobožnosti i uljudbe, koju uživa i današnja Evropa.

4. I zato nam je posebna želja, da po velikom milosrđu Presvetog Trojstva, i po zagovoru Majke Božje, i sviju Svetih, nestane sve ono što dijeli Crkve, i narode i plemena. I da različitosti tradicija i kulturnih oblika budu sve više nadopune zajednički stečenog bogatstva duha.

I svijest o tom duhovnom bogatstvu, koje je na različiti način i različitim putem prešlo u baštinu pojedinih naroda evropskog kontinenta, neka vodi k tome da se u naše vrijeme međusobno poštivaju opravdani zahtijevi svakog naroda i ustraje u traženju mira. I da se ne prestanu činiti potrebni naponi za zajedničko dobro čitavog čovječanstva i za budućnost čovjeka na cijeloj zemlji.

I stoga, punom sviješću i zreloom odlukom i puninom naše Apostolske vlasti ovim Pismom, i zauvijek, svetoga Ćirila i Metoda postavljamo i proglašujemo nebeskim Suzaštitnicima cijele Evrope kod Boga, dopuštajući i dodavajući im sve počasti i liturgijske povlastice, koje zakonito pripadaju glavnim mjesnim Zaštitnicima. Mir ljudima dobre volje!

Dano u Rimu, kod svetoga Petra, sa Ribarskim Pečatom,
dne 31. prosinca 1980. god. treće godine Našeg Pontifikata.

PAPA IVAN PAVAO II

UPUTA O SLAVLJENJU SV. ĆIRILA I METODA

SVETI ZBOR ZA SAKRAMENTE I BOGOSLUŽJE

Prot. CD 203/1981

Rim, 18. siječnja 1981.

Preuzvišeni gospodine,
po isteku prvog stoljeća Enciklike "Grande munus" kojom
je Papa Lav XIII naredio da se u Kalendar Katoličke crkve
upiše slavljenje sv. Ćirila i Metoda, a jedanaest punih
stoljeća od Pisma "Industriae tuae" Pape Ivana VIII
kojim se hvali i preporučuje upotreba slavenskog jezika
u svetom bogoslužju, Vrhovni Svećenik Ivan Pavao II je
Apostolskim Pismom "Egregiae virtutis" od 31. prosinca
1980. odredio i proglasio sv. Ćirila i Metoda nebeskim
zaštitnicima cijele Evrope i time im dodijelio sve li-
turgijske počasti i povlastice što pripadaju prvotnim
zaštitnicima mjesta.

Priopćujući Vam te nove odredbe, ovaj sveti Zbor
nalazi shodnim da Vam dađe neke upute, kojih se valja
držati u svim krajevima Evrope:

1. Slavljenje sv. Ćirila, monaha, i Metoda, biskupa,
ima se od početka 1981. godine slaviti kao blagdan. Od ta-
da se naime sv. Ćiril i Metod, kao i sv. Benedikt, časte
kao zaštitnici Evrope.

Novi stupanj slavlja neka se upiše u sve Direktorije
za slavljenje Mise i Časoslova što se izdaju za biskupije
i redovničke zajednice. Ista odredba neka se unese u nove
liturgijske knjige što će ih od sada izdavati Biskupske
konferencije.

2. Novi stupanj slavlja ništa ne mijenja glede dana
slavlja, kako se nalazi u Rimskom Kalendaru, naime 14. ve-
ljače.

3. S obzirom na obrasce Mise i Časoslova, valja obdržavati ovo:

a) u Misi se govori "S l a v a" (usp. Opću uredbu Rimskog misala, br. 31);

b) u Časoslovu: u Službi čitanja, Jutarnjoj, Večernjoj sve biva kao na svetkovine; u Srednjem času ili Trećem, Šestom ili Devetom, uzima se svagdanji Himan:, psalmi sa svojim pretpjevima uzimaju se od dana. Kratko čitanje iz zajedničkog slavlja pastira, zaključna molitva je vlastita. Povečerje se uzima od dana u tjednu(usp. Opća uredba Časoslova, br. 231-233).

4. Gdje se Sveta Braća, po krajevnom pravu, slave drugog dana ili na drugom stupnju, neka se i nadalje slave istog tog dana i na istom stupnju.

Koristim priliku da Vam izrazim svoje iskreno poštovanje u Gospodinu odani.

Jacobus R. Card. Knox, v.r.
Pročelnik

UPUTA O KRŠTENJU MALE DJECE

SV. KONGREGACIJA ZA NAUK VJERE

Uvod

1. Pastoralu krštenja djece veoma je pogodovalo proglašenje novog Obrednika koji je pripravljen prema smjernicama II. vat. sabora(1). Ipak nije nestalo teškoća što su ih osjećali kršćanski roditelji i pastiri pred naglom promjenom društva koja otežava odgoj u vjeri i ustrajnosti mlađih.

2. Uistinu je dosta roditelja u tjeskobi što vide kako im djeca napuštaju vjeru i prakticiranje Sakramenata, usprkos kršćanskom odgoju koji su im se trudili dati, te se dosta pastira pita da li bi morali zahtijevati više prije nego krste djecu. Neki smatraju da se radije odgodi krštenje djece do katekumenata koji bi trajao duže ili kraće, dok drugi traže da se preispita - bar za mališane - nužnost krštenja pa žele da se krštenje odgodi do dobi u kojoj je moguće osobno angažiranje, pa makar to bilo u početku odrasle dobi.

No tako odgađanje tradicionalnog sakramentalnog pastoralu u Crkvi izaziva opravdan strah da bi se tako poljuljala

tako važna nauka kao što je nauka o nužnosti krštenja. Posebno se mnogi roditelji sablažnjavaju kada vide da se odbija ili odgađa krštenje što ga oni traže za svoju djecu, potpuno svjesni svojih dužnosti.

3. U takvoj situaciji, da bi odgovorila na brojna pitanja koja su joj upravljena, S.K. za nauk vjere - nakon konzultiranja različitih biskupskih konferencija - pripremila je ovu Uputu, idući za tim da na tom području podsjeti na glavne točke crkvene nauke koje opravdavaju čvrstoću prakse kroz vjekove i dokazuju njezinu trajnu vrijednost usprkos teškoćama koje se sada javljaju. Ona će napokon pokazati neke glavne pravce za pastoralno djelovanje.

I. Tradicionalna nauka o krštenju male djece

Praksa od pamtivjeka

4. Na Istoku i na Zapadu smatra se pravilom predaje od pamtivjeka praksa da se krste mala djeca. Origen, zatim kasnije sv. Augustin u tom vidi "predaju primljenu od Apostola"(2). Kada se u II. stoljeću pojavljuju prva izravna svjedočanstva, nijedno od njih nikad ne predstavlja krštenje djece kao novost. Napose sv. Irenej smatra kao po sebi razumljivim da među krštenima budu "mališani i djeca" uz dječake (djevojčice), mlađe i starije osobe(3). Najstariji poznati obrednik koji u početku III. stoljeća opisuje Apostolsku predaju, sadrži slijedeći propis: "Krste se na prvom mjestu djeca; svi koji mogu govoriti, govorit će; a koji to ne mogu, za njih će govoriti njihovi roditelji ili netko iz njihove obitelji"(4). Sv. je Ciprijan na sinodi s afričkim biskupima tvrdio: "da milosrđe i milost Božju ne treba odbijati nijednom čovjeku koji počinje postojati"; a ta je ista sinoda - pozivajući se na "duhovnu jednakost sviiju ljudi kakavgod bio njihov uzrast i dob" - odredila da se mogu krstiti djeca "od drugog ili trećeg dana nakon njihova rođenja"(5).

5. Svakako je praksa krštavanja djece u IV. stoljeću osjetila izvjesnu regresiju. U tom razdoblju, kad su čak i odrasli odgađali svoju kršćansku inicijaciju u strahu od budućih pogrešaka i bojeći se javne pokore, iz istih je razloga dosta roditelja odgađalo krštenje svoje djece. A isto tako treba konstatirati da su Oci i Naučitelji - kao Bazilije, Grgur iz Nise, Ambrozije, Ivan Zlatousti, Jeronim, Augustin, koji su također kršteni u odrasloj dobi, radi takvog stanja stvari - snažno poslije reagirali protiv takvoj nemarnosti tražeći odmah od odraslih da ne odlažu krštenja nužnog za spasenje(6), te je više njih inzistiralo da krštenje bude podjeljeno dječici(7).

Naučavanje Učiteljstva

6. Jednako su često intervenirali pape i koncili da podsjetu kršćane na dužnost da dadnu krstiti dječicu.

Protiv pelagijevskoj nauci na kraju se IV. st. iznosi stara praksa da se daju krstiti djeca jednako kao i odrasli

"za oprostjenje grijeha". Kao što su to prije sv. Augustina istakli Origen i sv. Ciprijan, takvo je postupanje potvrđivalo vjeru Crkve i postojanje istočnoga grijeha, a to zauzvrat još više očituje nužnost krštenja djece. U tom su smislu intervenirali pape Siricij (9) i Inocent I. (10). Po tom saboru u Kartagi 418. osuđuje "one koji poriču da treba krstiti malu djecu tek izašlu iz majčinskoga krila" i tvrdi da "po pravilu vjere" katoličke Crkve u pogledu istočnoga grijeha: "i mališani koji još nisu mogli počinuti nikakvoga osobnoga grijeha, uistinu su kršteni za oprostjenje grijeha, da bi bilo preporođenjem očišćeno ono što imaju od svoga rođenja" (11).

7. Ta se nauka redovito ponavljala i branila u toku srednjeg vijeka. Poimenice sabor u Viennei - održan 1312., podvlači kako učinak sakramenta krsta "kako kod mališana tako i kod odraslih" nije samo oprostjenje grijeha nego također "dar milosti i kreposti" (12). Sabor u Florenciji 1442. kori one koji žele odgađati taj sakrament i traže da se "što se prije može to lako obaviti" (*quam primum commode*) podijeli novorođenima sakrament "kojim su izuzeti od demonske vlasti i primaju posvojenje Božje djece" (13).

Sabor u Tridentu ponavlja osudu (koju je izrekao) sabor iz Kartage pa - oslanjajući se na Isusove riječi Nikodemu - deklarira da "nakon proglašenja evanđelja" nitko ne može postati pravedan "bez kupelji novog rođenja ili želje da je primi" (15). Među zabludama udarenim anatemom zapaža se zabluda anabaptista prema kojima bi bilo bolje "propustiti krštenje (djece) nego ih krstiti bez osobnog čina vjere a samo u vjeri Crkve" (16).

8. Različiti sabori i pokrajinske sinode nakon Tridentskog sabora s istom su čvrstoćom naučavali nužnost da se krste djeca. Vrlo je prikladno i papa Pavao VI. podsjetio u toj stvari na vjekovno naučavanje izjavljujući da "krst mora biti podijeljen i maloj djeci koja se nisu mogla učiniti krivom ni za koji osobni grijeh da bi se - rođena lišena nadnaravne milosti - preporodila vodom i Duhom Svetim na božanski život u Kristu Isusu" (17).

9. Spomenuti tekstovi Učiteljstva najviše su išli za tim da otklone zablude, a ni izdaleka ne iscrpljuju nauku o krštenju kako je ona izražena u Novom Zavjetu, u katehezi Otaca i u naučavanju Učiteljstva Crkve. Krist je naime očitovanje pretječuće Očeve Ljubavi, učestvovanje u Sinovu pashalnom otajstvu, priopćenje novog života u Duhu. On ljuđe uvodi u baštinjenje Boga, pripaja ih Kristovu Tijelu koje je Crkva.

10. U toj perspektivi Kristovo upozorenje u Evanđelju po sv. Ivanu: "Ako se tko ne rodi iz vode i Duha, ne može ući u kraljevstvo Božje" (18) mora biti primljeno kao poziv ljubavi univerzalne i bez granica. To su riječi Oca koji poziva svoju djecu i želi im najveće dobro. Taj neopozivi i prijekli poziv ne može čovjeka ostaviti u stavu ravnodušnosti ili neutralnosti, jer je prihvaćanjem toga za nj uvjet da ispuni svoje određenje.

Poslanje Crkve

11. Crkva mora odgovoriti poslanju što ga je Krist nakon uskrsnuća dao apostolima a doneseno je u Evanđelju po sv. Mateju u osobito svečanu obliku: "Dana mi je sva vlast na nebu i na zemlji! Pođite, dakle, i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga"(19). Prenošnje vjere i dijeljenje krštenja, ti- jesno povezano u toj Gospodinovoj naredbi, sačinjavaju sastavni dio poslanja Crkve koja jest i ne može prestati biti univerzalna.

12. Od prvih je vremena Crkva to shvaćala tako a ne samo što se tiče odraslih. Čitajući Isusove riječi Nikode- mu, Crkva, "je uvijek shvaćala da mala djeca ne trebaju biti lišena krštenja"(20). Te su riječi tako opće i apso- lutne forme da su ih Oci zadržali za utvrđivanje nužnosti krštenja te ih je Učiteljstvo izričito primjenilo na slu- čaj male djece(21): taj je sakrament i za njih ulaz u Božji narod i vrata osobnog spasenja.

13. Tako je Crkva svojim naukom i praksom pokazala kako ona osim krštenja i ne pozna drugog sredstva da bi maloj djeci osigurala ulazak u vječno blaženstvo. Ona stoga pazi da ne zanemari poslanje koje je od Gospodina primila da bi činila "da se ponovno rode iz vode i Duha" svi oni koji mogu biti kršteni. Što se tiče male djece koja umiru i da nisu primili krštenja, Crkva se može samo pouzdavati u Božje milosrđe kao što to čini u obredu sprovoda što ga je za njih stvorila(23).

14. Činjenica da mala djeca još ne mogu osobno ispov- jedati svoju vjeru ne sprečava Crkvu da im podijeli taj sakrament, jer su stvarno krštena u njezinoj vjeri. Ovu je točku nauke jasno fiksirao već sv. Augustin: "Mala djeca, piše on, za primanje duhovne milosti nisu toliko predstavl- jana po onima koji ih nose u svojim rukama (premda jest i to ako su dobri vjernici) koliko po općem zajedništvu svetih i vjernih(...). Ovdje djeluje upravo cijela Majka Crkva, koja je u svojim svetima, jer ih ona cijela rađa sve i svakoga"(24). To naučavanje prihvaća sv. Toma Akvin- ski i za njim svi teolozi: kršteno dijete ne vjeruje sobom po osobnom činu, nego po drugima "vjerom Crkve koja mu je priopćena"(25). Tako se ta nauka izražava u novom Obredniku krštenja kad celebrant od roditelja i kumova traži da is- povijede vjeru Crkve "u kojoj su djeca krštena"(26).

15. Međutim kolikogod je Crkva svjesna učinkovitosti svoje vjere koja djeluje u krštenju djece i valjanosti sakramenta što im daje, ona (ipak) priznaje granice svoga postupanja kad ne prihvaća da izvan smrtne opasnosti dadne sakrament bez pristanka roditelja i bez ozbiljnog jamstva da će kršteno dijete primiti katolički odgoj(27). Ona uisti- nu ima jednako na brizi prirodna prava roditelja kao i potrebu rasta vjere kod djeteta.

II. Odgovori na teškoće koje se danas javljaju

16. U svjetlu te naprijed napomenute nauke valja prosuđivati izvjesna mišljenja koja se danas izriču glede krštenja djece, a koja idu za tim da učine spornim njezinu zakonitost kao općeg načela.

Krštenje i čin vjere

17. Opažajući da u spisima Novoga zavjeta krštenje dolazi iza propovijedanja Evanđelja, predpostavlja se obraćenje i prati ga ispovijest vjere i da su osim toga učinci milosti (oprostenje grijeha, opravdanje, preporođenje i učešće u božanskom životu) općenito više povezani uz vjeru nego uz sakramenat (28), neki izlažu da je redosljed "propovijedanje - vjera - sakramenat" postao pravilom. Izvan slučaja smrtno opasnosti to bi se primjenilo na djecu i za njih bi se ustanovio obavezan katekumenat.

18. Apostolsko se je propovijedanje doista normalno upravljalo odraslima te su prvi krštenici bili ljudi obraćeni na kršćansku vjeru. Kako su te činjenice iznesene u Novom zavjetu, to može stvoriti mišljenje da se tu uvažava samo vjera odraslih. Međutim, kako je gore izloženo, praksa se krštavanja djece oslanja na predaju od pamti: vjeka apostolskog porijekla koje valjanost ne može biti odbačena. Osim toga krst nije nikad podjeljivan bez vjere; za djecu se radi o vjeri Crkve.

S druge strane, prema nauci Tridentskog sabora o sakramentima, krštenje nije znak vjere nego joj je i uzrok(29). Ona u krštenju proizvodi "nutarnje prosvjetljenje". Bizantska ga liturgija naziva "sakramenat prosvjetljenja", ili čak samo "prosvjetljenje", tj. primljena vjera koja prodiere u dušu da pred Kristovim sjajem padne koprena zaslijepljenosti(30).

Krštenje i osobno usvajanje milosti

19. Budući da se obraća osobi, kaže se također da svaku milost mora svjesno prihvatiti i učiniti je svojom onaj koji je prima, a malo dijete toga zbilja nije kadro.

20. Dijete je zbilja osoba još prije nego što je to kadro očitovati činima svjesti i slobode pa kao takvo po sakramentu krštenja može već postati Božje dijete i subaštiničnik Kristov. Njegova će svijest i sloboda od svoga buđenja moći raspolagati silama pohranjenim u duši po milosti krštenja.

Krštenje i sloboda djeteta

21. Predbacuje se također krštenju male djece da bi ono sačinjavalo povredu njihove slobode. Bilo bi protivno njihovu dostojanstvu osobe ako im se za budućnost nametnu vjerske obaveze koje će možda kasnije biti u napasti odbačiti. Bolje bi bilo podijeliti sakramenat tek u dobi kad slobodno angažiranje postane moguće. Dok čekaju, roditelji bi se i odgojitelji trebali držati rezervirano i uzdržavati se od svakog pritiska.

22. No takvo je držanje uistinu iluzorno. Ne postoji čista ljudska sloboda koja bi bila izuzeta od svakog uvjetovanja. Već na prirodnom planu roditelji na svoju djecu vrše neminovna odabiranja za njihov život i za njihovo usmjerenje prema pravim vrijednostima. Držanje u samozvanoj neutralnosti obitelji u pogledu vjerskog života djeteta bilo bi uistinu negativno opredjeljenje koje bi ga lišilo bitnoga dobra.

Osobito kad se misli da sakrament krnji slobodu djeteta, zaboravlja se da svaki čovjek, čak i nekršten, kao stvorenje ima prema Bogu stalnih obveza što će ih krštenje ratificirati i podići na sinovsko posvojenje. Također se zaboravlja da nam Novi Zavjet ulazak u kršćanski život ne prikazuje kao sužanjstvo ili prisilu nego kao pristup pravoj slobodi(31). Sigurno se može dogoditi kad dijete dođe u odraslu dob da ne prizna obveza koje proizlaze iz njegova krštenja. Premda mogu radi toga osjećati bol, roditelji sebi ne moraju predbacivati što su krstili svoje dijete i što su mu davali kršćanski odgoj, kako je to bilo njihovo pravo i njihova dužnost(32). Naime, usprkos prividnosti, klice vjere položene u dušu mogu jednog dana oživjeti, a roditelji će tome pridonijeti svojom strpljivošću i ljubavlju, svojom molitvom i autentičnim svjedočanstvom svoje vlastite vjere.

Krštenje i društveni položaj

23. Pazeći na vezu koja čovjeka veže uz društvo, neki misle da još odgovara da se krste djeca u društvu homogenog tipa gdje vrijednosti, ... mišljenja i običaji sačinjavaju suvisao sustav; ali da bi takva praksa bila ~~kontradicirana~~ u današnjim pluralističkim društvima za koja je značajna nestalnost vrednota i sukob ideja. U toj bi situaciji (bolje) odgovaralo pričekati dok osobnost kandidata dovoljno sazrije.

24. Crkvi bez sumnje nije nepoznato da treba voditi računa o društvenoj datosti. No kriteriji su homogenosti i pluralizma samo pokazatelji pa ne mogu biti uzdignuti na normativna načela, jer su inadekvatni da riješe pitanje koje je u vlastitom smislu vjersko pa se po svojoj naravi tiče Crkve i kršćanske obitelji.

Uostalom, promatranje povijesti Crkve jasno pokazuje da bi primjena takvih socioloških načela u prvim stoljećima Crkve paralizirala čitavo njezino misijonsko širenje. Dobro je dodati kako se u naše vrijeme previše često poziva paradoksalno na pluralizam da bi se vjernicima nametnulo ponašanje koje bi u stvari sputavalo upotrebu njihove kršćanske slobode.

U društvu kojeg se mentalitet, običaji i zakoni više ne nadahnjuju Evanđeljem jako je važno da se prije svega vodi računa o naravi i poslanju svojstvenim Crkvi glede pitanja što ih postavlja krštenje male djece. Iako je pomiješan u ljudskom društvu i nasuprot različitosti i kultura, Božji narod posjeduje svoj vlastiti identitet označen jedinstvom vjere i sakramenata. Oživljavan istim duhom i istom nadom on je organska cjelina kadra u razli-

čitim ljudskim grupacijama stvoriti nužne strukture za svoj rast. Sakramentalni pastoral Crkve treba uklopiti u taj okvir, a ne da ovisi o načelima uzetim iz ljudskih nauka.

Krštenje djece i sakramentalni pastoral

25. Susreće se napokon još jedna kritika krštenja male djece. Išlo bi se u prilog pastoralu kojemu nedostaje misionarski polet i koji bi se više brinuo da sakrament podijeli nego da se probudi vjera i unaprijedi evanđeosko zalaganje. Držeći ga se, Crkva bi popustila napasti količine i društvenog "smještanja"; potpomagala bi držanje "magičnog poimanja" sakramenta, dok joj je zadaća ići za misionarskom djelatnošću, raditi da sazrije vjera kršćana, da potiče njihovo slobodno i vjersko angažiranje i dosljedno da u svome sakramentalnom pastoralu prihvati etape.

26. Bez sumnje apostolat Crkve mora ići za podizanjem vjere i u prilog uistinu kršćanske egzistencije. No potrebe se sakramentalnog pastoralu odraslih ne mogu tako primjeniti na malu djecu koja su, kako je napomenuto, krštena "u vjeri Crkve", Osim toga ne smije se olako pretresati o nužnosti sakramenata koja zadržava svu svoju vrijednost i hitnost, osobito kad se radi da se djetetu osigura beskrajno dobro vječnog života.

Što se tiče dobro shvaćene brige za broj, ona za Crkvu nije napast ili zlo, nego dužnost i dobro. Definirana po sv. Pavlu kao Kristovo "Tijelo" i "punina"(33); Crkva je u svijetu vidljivi Kristov sakrament. Njezino je poslanje da na sve ljude proširi sakramentalnu povezanost koja je ujedinjuje s njezinim proslavljenim Gospodinom. Tako može htjeti da prvi i osnovni sakrament krštenja dadne svima, djeci kao i odraslima. Tako shvaćena praksa krštavanja djece je izvorno evanđeoska te ima vrijednost svjedočanstva. Ona očituje zbilja Božju susretljivost i besplatnost ljubavi koja ovija naš život: "Nismo mi ljubili Boga, nego je On ljubio nas...Mi ljubimo, jer je On nas prije ljubio"(34). Čak i kod odraslih potrebe koje prouzrokuju primanje krštenja(35) ne smiju proizvesti zaborav da nas "Bog nije spasio radi zaslužnih čina koje smo izvršili nego u svom milošrđu po kupelji novog rođenja i obnovi Duha Svetoga"(36).

III. Neke pastoralne smjernice

27. Ako se ne mogu prihvatiti neke današnje postavke, kao definitivno napuštanje krštenja male djece i sloboda biranja između neposrednog i odgođenog krštenja (iz kakvih god to motiva bilo), ne može se međutim poreći nužnost produbljenoga pastoralnog nastojanja u nekom pogledu i obnovljenog. Prikladno je sada pokazati o tom načelu i glavne crte.

Načela za taj pastoral

28. Važno je ponajprije podsjetiti da se krštenje male djece mora smatrati ozbiljnim poslanjem. Pitanja što ih ono postavlja pastirima moći će biti rješena jedino vjernom

pažnjom na nauku i na stalno djelovanje Crkve.

Konkretno: pastoral krštenja male djece morat će se nadahnjivati dvama velikim načelima od kojih je drugo podređeno prvom.

1. Krštenje, nužno za spasenje, znak je i sredstvo pretječuće ljubavi koji oslobađa od istočnoga grijeha i priopćava učešće u božanskom životu. Darivanje tih dobara maloj djeci po sebi ne bi trebalo biti odgođeno.

2. Moraju biti osigurana jamstva da bi se taj dar mogao razviti pravim odgojem vjere i kršćanskog života tako da sakrament dosegne čitavu svoju "istinu"(37). Normalno ih daju roditelji ili bliža obitelj, premda su u kršćanskoj zajednici moguće različite zamjene. No ako ta jamstva nisu ozbiljna, to može navesti da se krštenje odgodi, čak se ono mora odbiti ako su (jamstva) očito ni-kakva.

Dijalog pastira i vjerničkih obitelji

29. Vodeći računa o ta dva načela razmatranje će se o konkretnim slučajevima obaviti tokom pastoralnog dijaloga između svećenika i obitelji. Za dijalog s roditeljima koji su kršćani redovito praktični, smjernice su date u novom Obredniku. Ovdje je dosta podsjetiti na dvije najznačajnije točke. Na prvom se mjestu velika važnost pridaje tome da roditelji aktivno prisustvuju slavlju. Oni od-sad imaju prednost pred kumovima i kumama kojih prisutnost ipak ne prestaje biti potrebna jer je njihova suradnja u odgoju dragocjena i nekad nužna. Na drugome mjestu pripra-va krštenja ima važno mjesto. Roditelji moraju na to mis-liti, upozoriti svoje pastire u očekivanju poroda, duhovno se disponirati. Pastiri će sa svoje strane pohoditi i okupiti obitelj, dati im katehezu i prikladne napomene, potaknuti ih konačno da mole za djecu koju se spremaju primiti(38).

Da se odredi vrijeme samog slavljenja, držat će se uputa Obrednika: "neka se u prvom redu ima u vidu zdravlje djeteta da se ono ne liši blagodati ovog sakramenta; zatim zdravlje majke da bi mogla prisustvovati obredu; napokon, ukoliko to ne bi predstavljalo zapreku za veće dobro dje-teta (treba imati u vidu) pastoralnu potrebu tj. dostatno vrijeme za pripravu roditelja i za uređenje slavlja da bi se narav obreda mogla očitovati na prikladan način". Krštenje će dakle biti bez ikakva odgađanja, ako je dijete u smrtnoj opasnosti, ili redovito tokom prvih tjedana iza rođenja(39).

Dijalog pastira s obiteljima koje su slabe vjere ili nekršćanske

30. Pastiri se mogu naći pred roditeljima koji malo vjeruju i zgodimice prakticiraju vjeru, ili pred nekršćan-skim roditeljima koji za svoju djecu traže krštenje iz raz-loga koji zaslužuju da budu razmotreni.

U tom slučaju nastojati u jasnom dijalogu s puno ra-zumijevanja pobuditi im zanimanje za sakrament što ga

traže i upozoriti ih na odgovornost koju preuzimaju.

Želju tih roditelja Crkva uistinu može prihvatiti samo ako oni osiguravaju da će jednom kršteno dijete moći uživati katolički odgoj što ga traži sakramenat: ona mora imati utemeljenu nadu da će krštenje donijeti svoje plodove(40).

Ako su data jamstva dostatna npr. izborom kumova i kumâ koji će ozbiljno uzeti dijete na brigu ili još uz pomoć zajednice vjernikâ, svećenik neće moći odbiti da pristupi krštenju bez kašnjenja kao kod djece kršćanskih obitelji. Ako naprotiv nisu dostatna, bit će razborito odgoditi krštenje. No treba da pastiri budu u kontaktu s roditeljima tako da po mogućnosti postignu uvjete koji se s njihove strane traže za slavljenje sakramenata. Napokon, ako ima smisla ovaj uvjet, u krajnjem bi se slučaju moglo predložiti da se dijete upiše za katekumenat (unaprijed) za vrijeme školovanja.

31. Ta već izložena i stupljena na snagu pravila(41) traže neka razjašnjenja.

Od početka mora biti jasno da uskrata krštenja nije sredstvo prisile. Uostalom ne može se govoriti o uskrati i pogotovo ne o diskriminaciji nego o pedagoškoj odgodi koja prema slučaju ide za tim da obitelj unaprijedi u vjeri, ili da postane svjesnija svojih obaveza.

Što se tiče jamstva treba smatrati da zaslužuje da se ocijeni dostatnim svako jamstvo koje daje utemeljenu nadu za kršćanski odgoj djece.

Eventualnom upisu za budući katekumenat ne smije se dodati obred koji bi lako mogao biti shvaćen kao da vrijedi kao i sam sakramenat. Također mora biti jasno da taj upis nije ulazak u katekumenat i da tako upisana mala djeca ne mogu biti smatrana katekumenima sa svim prerogativima vezanim uz to stanje. Ona kasnije imaju biti predstavljena za katekumenat prilagođen njihovoj dobi. Što se toga tiče, valja navesti da Obrednik za djecu koja su došla u dob za katehezu, unutar Ordo initiationis christianae adultorum(41) ne znači nipošto da odgađanje krštenja do te dobi Crkva voli ili smatra normalnim.

Napokon u krajevima gdje većina obitelji koje malo vjeruju ili su nekršćanske u toj mjeri da lokalno bude opravdano da Biskupske konferencije odobre zajednički pastoral koji predviđa odgađanje krštenja dosta iz dobi koju određuje opći zakon(43), kršćanske obitelji koje se tu susreću u potpunosti zadržavaju svoje pravo da svoju djecu dadnu prije toga krstiti. Sakramenat se dakle podjeljuje kako to Crkva hoće i kako to zaslužuje vjera i velikodušnost tih obitelji.

Uloga obitelji i župske zajednice

32. Razvijanje pastoralna prigodom krštenja male djece mora biti uključeno u širu akciju proširenu na obitelji i na cijelu kršćansku zajednicu.

U toj perspektivi je važno da se pojača pastoralni rad kod zaručnika, onda kod susreta uz pripravu ženidbe, zatim kod mladih supruge. Prema prilikama uputit će se po-

ziv na cijelu eklezijalnu zajednicu, posebno na odgojitelje, na žarišta, na pokrete obiteljske aktivnosti, redovničkim družbama i svjetovnim institutima. U svojoj će službi tom apostolatu svećenici dati vidno mjesto. Posebno će roditelje podsjećati na njihovu odgovornost pri buđenju i odgoju vjere njihove djece. Uistinu na njih spada da započnu vjersku inicijaciju djeteta, da ih nauče ljubiti Krista kao bliskog prijatelja, da im konačno formiraju savjest. To će nastojanje tim biti plodnije i lakše što su više bude oslanjalo na krsnu milost koja je prisutna u srcu djeteta.

33. Kao što dobro pokazuje Obrednik, u tom pastoralu krštenja mora imati svoje mjesto župska zajednica i napose grupa kršćana koji sačinjavaju ljudski ambijent ognjišta. Zaista "jer Božji narod, koji je Crkva, prenosi i podržava vjeru primljenu od Apostola, pripada mu na poseban način da se brine za pripravu na krštenje i za kršćanski odgoj"(44). Taj aktivni zahvat kršćanskog puka, već primjenjen kad se radi o odraslima, vrijedi i za krštenje male djece gdje "ima odigrati veliku ulogu Božji narod, koji je Crkva, predstavljena po mjesnoj zajednici"(45). Uostalom sama će zajednica imati veliku duhovnu i apostolsku korist od obreda krštenja. Napokon, njezino će se djelovanje produžiti kod liturgijskog slavlja u prinosu odraslih za odgoj vjere kod mladih kako svjedočanstvom njihova kršćanskog života tako njihovim sudjelovanjem u različitim katehetskim djelatnostima.

Z a k l j u č a k

34. Obraćajući se Biskupima, Kongregacija za nauk vjere potpuno se pouzdava da će im - u vršenju poslanja što su ga primili od Gospodina - biti na srcu da podsjetite na nauku Crkve o nužnosti krštenja male djece, da u djelo provedu prikladan pastoral te da tradicionalnoj praksi privedu one koji su se od nje udaljili, možda pod pritiskom pastoralnih posve razumljivih briga. Ona želi da nauka i smjernice ove Upute dođu do svih pastira, do kršćankih roditelja i eklezijalne zajednice tako da svi postanu svjesni svojih odgovornosti te da po krštenju male djece i njihovu kršćanskom odgoju pridonesu porastu Crkve, Kristova Tijela.

U audijenciji datoj potpisanom Pročelniku Njegovu Svetost Papa Ivan Pavao II. odobrio je ovu Uputu koja je usvojena na redovitoj skupštini S.K. za nauk vjere naređivši da se oglasi.

U Rimu, u sjedištu Kongregacije, 20. listopada 1980.

Franjo kard. ŠEPER

Fr. Jeronim HAMER, OP

nasl. nadb. Loriuma

Pročelnik

Tajnik

- Preuzeto iz Vjesnika nadbiskupije Splitsko-Makarske
br. 1, MCMLXXXI

SV. ZBOR ZA KATOLIČKI ODGOJ

XVIII. SVJETSKI DAN MOLITAVA ZA ZVANJA - IV. USKR. NEDJ.

10. svibnja 1981

Sveti Zbor za katolički odgoj uputio je poziv na pripremu 18. svjetskog dana molitve za zvanja 10. svibnja 1981. U tom se pozivu kaže:

Svrha ovog svjetskog dana, čija se proslava vrlo proširila među narodima i biskupijama, ostaje onakva kako su je zamislili Vrhovni Svećenici, tj. taj dan treba da bude za cijelu Crkvu prilika za razmišljanje i molitvu za posvećena zvanja, kao što su svećeništvo, redovnički i misionarski život, sekularni instituti i stalni đakonat.

Najsvečaniji trenutak Svjetskog dana bio je uvijek euharistijsko slavlje kojemu predsjedava biskup ili drugi pastiri uz sudjelovanje brojnih vjernika a naročito mladih. Uvjereni smo da će tako biti i ove godine.

I predhodni Svjetski dan dao je poticaj na mnogim područjima Crkve za brojne djelotvorne inicijative, kao što su sureti biskupa, svećenika, redovnika i misionara s mladima, tjedni i tečajevi katehizacije, posjeti odgojnim ustanovama, susreti sa studentima katoličkih škola, upućivanje u upotrebu sredstava društvenog priopćivanja... Istinski smo zahvalni osobama i ustanovama koje su bile tako ljubezne da dostave Svetoj Stolici izvještaje i dokumente o tim vrlo lijepim iskustvima.

Već sada izražavamo svoju zahvalnost uzoritim i preuzvišenim predstojnicima biskupskih konferencija, biskupijskim pastirima, preuz. poglavarima i poglavaricama redovničkih zajednica, voditeljima i voditeljicama sekularnih instituta, nacionalnim i dijecezanskim ravnateljima, kao i ostalima koji su odgovorni za zvanja na brizi što će je posvetiti pripremi i proslavi XVIII. svjetskog dana molitve za zvanja prema namjeni Svetog Oca i na dobro sveopće Crkve.

S iskrenim poštovanjem i uz srdačne pozdrave

ostajem odani u Gospodinu

William card. Baum, v.r.

SV. ZBOR ZA KLER

SLAVLJENJE ZAPOVIJEDANIH BLAGDANA KROZ TJEDAN-- OLAKŠICE

Sveti Oče,

Nadbiskup zagrebački, kao predsjednik Biskupske konferencije Jugoslavije, ponizno moli slijedeće:

Na plenarno zasijedanju Biskupske konferencije u Zagrebu, 17. travnja 1980. biskupi su tajnim glasanjem odlučili zamoliti od Sv. Stolice da vjernike oslobodi obveze sudjelovanja kod sv. mise i uzdržavanja od teških poslova u zapovijedane blagdane u dane kroz tjedan - izuzev svetkovina Rođenje G.N. Isusa Krista, Uznesenja B.D. Marije i Svih Svetih -

a da se ti blagdani i dalje liturgijski slave na iste dane kao do sada.

Razlozi molbe:

Uzevši u obzir posebne prilike, vjernici moraju raditi u društvenim pogonima i u zapovjedne blagdane kada se slave u tjednu, tako da nikako ne mogu udovoljiti obvezi sudjelovanja sv. misi, ili to mogu samo uz velike poteškoće.

Zato mnogi vjernici u ove dane osjećaju veliku tjeskobu savjesti stoga što ostaju u sumnji da li su u svojim konkretnim uvjetima dužni sudjelovati u sv. misi ili nisu dužni.

Da otklone, dakle, ove tjeskobe savjesti, biskupi su odlučili zamoliti oprost kao u molbi. Poučeni iskustvom prilikom ranijih dokidanja nekih blagdana, isti se Biskupi nadaju da će vjernici i dalje u velikom broju dolaziti na misno slavlje.

++++++ ++++++ ++++++

SVETI ZBOR ZA KLER, razmotrivši ono što je izložio preuzvišeni gospodin Nadbiskup zagrebački, kao predsjednik Biskupske konferencije Jugoslavije, blagodarno mu je odobrio zatraženo ovlaštenje na pokus, kroz tri slijedeće godine.

Dano u Rimu, dne 13. studenoga 1980.

Silvije kard. ODDI
Pročelnik

Maksimilijan ROMERO
Tajnik

Prema tome, u ovoj 1981. godini imaju se slaviti kao zapovijedani blagdani:

1. Velika Gospa (15. kolovoza)
2. Svi sveti (1. studenoga)
3. Božić (25. prosinca)

Neće se slaviti kao zapovijedni blagdani:

1. Nova godina (1. siječnja)
2. Bogojavljenje (6. siječnja)
3. Sveti Josip (19. ožujka)
4. Spasovo (28. svibnja)
5. Tijelovo (18. lipnja)
6. Sv. Petar i Pavao (29. lipnja)
7. Bezgrešno za-
ćeće BDM (8. prosinca)

To znači: te dane nisu vjernici dužni sudjelovati kod sv. mise, niti se uzdržavati od teških poslova. Drugim riječima: ne mogu dušobrižnici te dane u svojim zajednicama proglašavati zapovijedanima, ali ih moraju liturgijski slaviti na iste dane i na isti način kao i do sada. Time će vjernicima, koji to žele, pružiti mogućnost da slave Otajstva i Svete, kojima su posvećeni dani.

Budući da je naš vjerni puk osjetljiv na pitanja blagdana, smatram da je na mjestu krajnji oprez u proglašavanju ove olakšice. Odobrenje je dano samo na tri godine. Zato smatram da za sada nije potrebno narodu proglašavati da je "papa dokinuo neke svece", nego pred pojedine blagdane koji su dokinuti treba proglasiti narodu da, npr. sv. Josip, istina ove godine nije zapovjedani blagdan ali da će se slaviti točno kao i do sada i da se vjernici pozivaju na slavljenje toga dana. Ako se kod vjernika desi zabuna radi toga proglasa treba im (koliko je moguće opreznije) objasniti da je to dano za sada na probu zbog ogromnog broja industrijskih radnika kojima je gotovo nemoguće slaviti blagdan kako valja. Slično treba učiniti i kod ostalih blagdana.

Nadalje banjalučki biskup u svojoj okružnici, iz koje preuzimamo ovaj tekst, o-1/1981., od 14. veljače 1981. poziva dušobrižnike da obavijeste Ordinarijat o reakciji vjernika prema toj olakšici. Stečena iskustva će poslužiti da Sv. Stolica nakon tri godine to ovlaštenje dokine ili produlji.

Ovdje donosimo "Primjedbe svećenicima" prema onome što je objavljeno u Crkvene obavijesti - biskupije porečkopulske, br. 177/1981., od 28.II.1981., a što je u biti prijevod slovenskog teksta okružnice nadb. ordinarijata u Ljubljani:

Kao svuda po svijetu, tako su se i kod nas, zbog sve veće industrijalizacije i potpune izmjene ekonomskih okolnosti, pojavile težnje, da se smanji broj zapovijedanih blagdana. U mnogim zemljama, pače i u najkatoličkim, to su učinili već prije više godina. Kod nas smo još uvijek imali deset zapovijedanih blagdana, kako je odredio Pio X. Mnogi vjerni ljudi bili su zapriječeni, da ne samo što nisu mogli doći k misi, ili ne bez većih teškoća, nego su još manje mogli održavati drugi dio blagdanske dužnosti, (koja je u tome) da ne rade teških poslova. Mnogi savjesni vjernici imali su pri tome poteškoća sa svojom savješću i teško bi se smirili. Zato su se jugoslavenski biskupi, po primjeru drugih biskupskih konferencija, na svojem zasjedanju u proljeće 1980. ponovno prihvatili toga problema. Pri tome su postojale dvije mogućnosti, da bi makar neke zapovijedane blagdane prenosili na nedjelju ili da neke dosadanje zapovijedane blagdane izuzmu od obaveze pribivanja misi i od suzdržavanja od teškoga posla. Biskupi su se odlučili na drugu varijantu: svi dosadnji zapovijedani blagdani neka liturgijski ostanu kao svečani blagdani i dalje na svoj datum, s obzirom na obaveznost, neka se izjednače sa dosadašnjim od Pija X ukinutim blagdanima. A ostala bi tri kao zapovijedani: Božić, Uznesenje Marijino i Svi sveti. Kongregacija za kler je otpisom od 13. studenoga 1980. takvom prijedlogu jugoslavenskih biskupa udovoljila. Kao što je sada običaj kod rimskih odgovora, ova je dozvola dana najprije "na pokus" kroz tri godine.

Budući da je ta promjena značajni zahvat u dosadanju vjersku praksu naših vjernika, mi svećenici moramo čitavu

stvar ljudima prikladno izložiti i pastoralno ih poučiti. Pri tome naglasimo ove točke:

1. Vjernicima treba razjasniti istinu, da je uvođenje i ukidanje crkvenih blagdana isključivo stvar Crkve. Tako i: biti na određene dane na misi i uzdržavati se od teškoga posla, to je crkvena zapovijed. U početku kršćanstva znalo se samo za jedan blagdan: Uskrsnuće Gospodino - Uskrs. Budući da Crkva živi u vremenu i konkretnim okolnostima, mora uvijek i te stvari, kao što je svetkovanje blagdana, tako uređivati, da pri tom vodi računa i o čovjeku i o svim okolnostima vremena i društva. Time ne biva ni najmanje oštećeno naše vjerovanje i velike blagdanske tajne.
2. Vjernicima treba reći, da ta promjena nije znak nekog "prilogođivanja ovome svijetu" u negativnom smislu, nego da Crkva time pokazuje razumijevanje prema suvremenom čovjeku, kojem ne želi nipošto nalogati "jaram, kojega nije moguće nositi".
3. Koliko znamo, drugdje su to pitanje mnogo radikalnije rješavali prenošenjem blagdana na nedjelje ili sa potpunim ukidanjem blagdana. Kod nas ćemo pak na sve te blagdanske dane i ubuduće vršiti molitveno bogoslužje, također i blagdansku misu. Sve one, kojima je moguće i nadalje ćemo ustrajno pozivati k blagdanskome bogoslužju, gdje ćemo se posebno sjećati i onih, koji su toga dana radi uposlenja spriječeni, da ne mogu s nama slaviti blagdanske tajne i euharistije.
4. Ako li smo do sada previše možda kršćaninu naglašavali dužnost, da na nedjelje i zapovijedane blagdane bude kod mise, mi ćemo - što se u zadnje doba već uvelike čini - naglašavati pravo kršćanina da smije biti dionikom euharistijskog slavlja po nedjeljama i blagdanima, pače svakog dana. I to slavlje moramo učiniti što učinkovitijim i dražim. Uz te naglaske ne treba nam se bojati, da bi ljudi, koji mogu, na laku ruku propuštali sudjelovanje u euharistiji na dokinute blagdane.
5. Kod nas su još duboko ukorijenjene tradicije svetkovanja nekih blagdana: Bezgriješne, sv. Josipa, Tijelova... Kod ovog zadnjeg imali smo već do sada mogućnost prijenosa na nedjelju. Iz ekumenskih razloga, budući nam je poznato, koliko pravoslavna braća štiju Božić i sve svetkovine oko njega, i mi ćemo i dalje pridavati veliko značenje neobvezatnim svetkovinama Majke Božje Marije, božićnoj osmini i blagdanu Bogojavljenja.
6. U sukladnosti s crkvenim zakonom ostaje i nadalje za župnike i župske upravitelje, u našoj biskupiji, dužnost misiti "p r o p o p u l o", prema Okružnici Biskupskog Ordinarijata Mostar od 15. prosinca 1973. br. 1046/1973., a koja glasi: "Počevši od 1. siječnja 1974. godine unaprijed župnici imaju namijeniti za puk godišnje 11 svetih misa, i to na sve najveće svetkovine, koje nabraja kanon 306 CIC, a to su: Božić, Bogojavljenje, Uskrs, Uzašašće, Duhovi, Tijelovo, Uznesenje Marijino, sv. Josip, sv. Petar i Pavao, Svi Sveti, Bezgrešno začće BDM.- Ovo je de praecepto, ali

se preporuča, da se namijeni misa za puk i kojom običnom nedjeljom".

Ovim pozivamo župnike župa u Hercegovini da pismeno obavijeste Ordinarijat o eventualnim reakcijama naših vjernika na ove blagdanske promjene.

Mostar, 13. ožujka 1981.

+ PAVAO, biskup

NOVA ENCIKLIKA PAPE IVANA PAVLA II.

Dives in misericordia - Bogat milosrđen
+++++

U Rimu kod sv. Petra, izdao je sadašnji Sv. Otac 30. studenoga 1980. encikliku "Dives in misericordia". U priručnom izdanju knjižice izdan je hrv. prijevod u Zagrebu po KS (Dokumenti 61). Našim župama smo dostavili ili ćemo još dostaviti po jedan primjerak, a radi informacije o tematici donosimo ovdje kazalo naslova i podnaslova, postavljenih po izdavaču:

K a z a l o:

- I. TKO MENE VIDI, VIDI I OCA (usp. Iv 14,9)
 1. Objava milosrđa
 2. Utjelovljenje milosrđa
- II. MESIJANSKA PORUKA
 3. Kad Krist započne djelovati i naučavati
- III. 4. MILOSRĐE U STAROM ZAVJETU
- IV. PRISPODOBA O RASIPNOM SINU
 5. Analogija
 6. Usredotočenost na ljudsko dostojanstvo
- V. VAZMENO OTAJSTVO
 7. Milosrđe objavljeno u križu i uskrsnuću
 8. Ljubav jača od smrti, moćnija od grijeha
 9. Majka milosrđa
- VI. "MILOSRĐE ... OD KOLJENA DO KOLJENA"
 10. Slika našega pokoljenja
 11. Izvori zabrinutosti
 12. Da li je pravednost dovoljna
- VII. BOŽJE MILOSRĐE U POSLANJU CRKVE
 13. Crkva ispovijeda i obznanjuje milosrđe Božje
 14. Crkva nastoji odjelotvoriti milosrđe
- VIII. MOLITVA CRKVE NAŠEGA VREMENA
 15. Crkva se poziva na božansko milosrđe

L J U B A V I Ž I V O T

PORUKA SINODE BISKUPA KRŠĆANSKIM OBITELJIMA U SADAŠNJEM SVIJETU

I. U v o d

1. Prije nego se mi sinodalni oci, okupljeni iz cijelog svijeta oko Pape, i pod njegovim vodstvom, vratimo kući, želimo uputiti našu riječ vama, braćo i sestre. Ne želimo dati odgovore na sva kompleksna pitanja o bračnom i obiteljskom životu u našem vremenu, nego želimo izraziti osjećaje ljubavi, povjerenja i nade. S vama smo bili tijesno povezani tih tjedana kao pastiri i biskupi koji smo po vjeri u isto vrijeme i vaša braća. Nismo zaboravili da smo također i mi odrasli u obitelji s njezinim radostima i tjeskobama. Vama kao našim obiteljima izričemo srdačnu zahvalnost.

II. Današnje stanje obitelji

2. U našim raspravljanjima bila je prisutna radost i utjeha, boli i teškoće današnjeg obiteljskog života. Potrebno je prvu pozornost posvetiti onome što je dobro kako bi na tome gradili i poticali u nadi da je Bog uvijek prisutan svojim stvorenjima i da mi možemo iz znakova vremena otkrivati njegovu volju. Bodre nas mnogi pozitivni elementi koje otkrivamo. Opravdano se radujemo što mnoge obitelji, unatoč kušnjama suprotnosti, rado ispunjavaju poslanje koje im je povjerio Bog. Nadom nas ispunjuju njihovo poštenje i njihova vjernost kojom odgovaraju na Božju milost i svoj život oblikuju prema njegovoj nauci. Po svem svijetu povećava se broj obitelji koje nastoje svjesno živjeti po evanđelju i svjedoče o plodovima duha.

3. Kroz mjesec dana mnogo smo naučili o različitim oblicima ljudske kulture i životnih uvjeta u kojima žive kršćanske obitelji. Crkva treba to bogatstvo mnogostrukosti prihvatiti i cijeniti. Pri tom treba kršćanske obitelji ohrabriti da u vlastitim kulturama istinski svjedoče o spasiteljskom Božjem planu. Pojedine kulturne datosti potrebno je ipak vrednovati u svjetlu Evanđelja kako bi se očitovalo da su one u skladu s Božjim planom u braku i obitelji. Oboje, prihvaćanje i vrednovanje spada u isti zadatak razlikovanja.

4. Teža od kulturnog problema je životna situacija obitelji koje u tako bogatom svijetu žive u neimaštini. U velikom dijelu svijeta kao i u pojedinim narodima vlada siromaštvo zbog socijalnih, privrednih i političkih struktura koje pogoduju nepravdi, porobljavanju i nečasnoj ovisnosti. U mnogim krajevima su takvi životni uvjeti da su mladi muževi i žene spriječeni ostvariti pravo na brak i na život dostojan čovjeka. U državama većeg materijalnog napretka, vlada opet drukčije siromaštvo, duhovna praznina

usred materijalnog obilja. To je siromaštvo duha i srca koje otežava spoznaju Božjeg spasiteljskog plana i donosi nemirnu zabrinutost za sadašnjost i strah za budućnost. Mnogima je teško preuzeti neopozivi bračni savez ili u njemu ustrajati. Njihove ruke nisu prazne ali ranjenim srcem čekaju milosrdnog samaritanca koji bi im povio rane ili zalio vinom i uljem spasenja i radosti.

5. Neke vlade a i neka međunarodna udruženja vrše nasilje na obitelj. Krše nepovredivost obiteljskog doma. Krnje se temeljna prava obitelji, kao sloboda vjere, odgovorno roditeljstvo, odgoj. Obiteljima se nameće uloga šticećenika i postaju žrtve umjesto da same odgovorno uzmu svoje stvari u ruke. Oštro protestiramo protiv svake prisile kojom se sili obitelji da upotrijebe nećudoredna sredstva za rješavanje socijalnih, privrednih i demografskih problema, kao što je prisilna kontracepcija i sterilizacija, pobačaj i eutanazija. Sinoda se snažno zauzima za povelju temeljnih prava obitelji koja bi po svem svijetu zaštitila ta osnovna prava.

6. U pozadini mnogih problema koji ugrožavaju obitelj i svijet stoji činjenica da mnogi ljudi odbijaju svoj osnovni poziv da sudjeluju u životu i ljubavi Božjoj. Opsjednuti za gramzljivošću, težnjom za vlašću i traženjem užitaka. U drugima više ne gledaju braću i sestre u jednoj ljudskoj obitelji nego samo zapreke i protivnike. Gdje nestane smisao za Boga, nebeskog Oca, tamo nestaje ćudoredna svijest cijele ljudske obitelji. Kako bi se mogli prihvaćati kao braća i sestre ako smo izgubili svijest o zajedničkom Ocu? Božje oćinstvo je jedini nosivi temelj bratstva među ljudima.

III. Božji spasenjski plan o braku i obitelji

7. Vjećni je Božji plan(usp. Ef 1,3) da svi mućevi i žene postanu u Kristu dionici Božjeg života i Božje naravi (usp. 1. Iv 1,3; 2 Pt 1,4). Otac poziva ljude da ostvare taj cilj zajedno s drugim ljudima i tako oblikuju boćju obitelj.

8. Obitelj je posebno pozvana da ostvaruje taj Boćji plan. Ona je kao prva stanica društva i Crkve koja pomaće svojim ćlanovima da postanu stvarni nosioći povijesti spasenja i živi znakovi Boćjeg plana ljubavi za svijet.

Bog nas je stvorio prema svojoj slici (Post 1,26) i predao nam poslanje da rastemo, da se množimo i da napućimo zemlju i da je sebi podložimo (Post 1,28). Za ispućenje tog plana udružuju se muć i žena u najintimniji savez ljubavi u službi života. Muća i ženu Bog poziva da sudjeluju u njegovoj stvaralaćkoj moći prenošćnja života.

U punini vremena Sin Boćji roćen od žene (Gal 4,4) obogatio je brak svojom spasiteljskom miloćću, uzdigao ga na sakramenat, ućinio ga dionikom spasiteljskog saveza ljubavi koji je zapećatio svojom krvlju. Kristova ljubav prema Crkvi i ljubav Crkve prema Kristu postale su uzor ljubavi i predanja muća i žene (usp. Ef 5,22-23). Sakramentalna braćna milost je izvor radosti i snage za braćne drugove. Kao djelitelji tog sakramenta oni djeluju u ime

Kristovo ("in persona Christi") i obostrano se posvećuju. Supruzi trebaju biti svjesni te milosti i prisutnosti Svetoga Duha. Ljubljena braćo i sestre, čujte Krista koji vam svaki dan govori: "Kad biste spoznali dar Božji!" (usp. Iv 4,10).

9. Taj Božji plan omogućuje nam razumjeti, zašto Crkva vjeruje i uči da je savez ljubavi i predanja između supružnika koji su se vezali u sakramentalnom braku, trajan i neraspustiv. To je savez ljubavi i života. Prenosjenje života ne može se odijeliti od braka. Čin bračnog sjedinjenja, kako uči enciklika "Humanae vitae", treba biti istinski ljudski, cjelovit, isključiv i otvoren novom životu (HV 911).

10. Taj Božji plan o braku i obitelji mogu razumjeti, prihvatiti i živjeti samo oni ljudi koji su doživjeli radikalno obraćenje srca, tj. potpuni povratak Bogu, koji su svukli "staroga" i obukli "novoga" čovjeka. Svi su pozvani na obraćenje i svetost. Svi trebamo stići do spoznaje i ljubavi Gospodnje, do iskustva njegove prisutnosti u našem životu, do velike radosti zbog njegove ljubavi i milosrđa, strpljivosti, suosjećanja i praštanja, kako bismo i mi ljubili jedni druge kao što je On nas ljubio. Muževi i žene u braku, roditelji i djeca, oruđe su i subaštinici Kristove vjernosti i ljubavi u svojim raznim međusobnim odnosima. Time je kršćanski brak i obiteljski život vjerodostojan znak Božje ljubavi prema nama i Kristove ljubavi prema Crkvi.

11. Podnošenje križa kao i radost uskrsnuća pripada životu čovjeka koji se opredjelio da na zemaljskom hodočašću slijedi Krista. Samo oni koji su posve otvoreni uskrsnoj tajni mogu usvojiti teške, ali pune ljubavi, Kristove zahtjeve. Ako netko zbog ljudske slabosti ne ispunja potpuno zahtjeve, ipak nema razloga za očajavanje: "Neka ne gubi hrabrost, nego ponizno i trajno pribjegavaju pod okrilje Božjeg milosrđa" (HV 25).

IV. Odgovor obitelji na Božji plan

12. Vi ćete, kao i mi sami, pitati koje su vaše zadatke u današnjem svijetu.

Promatrajući današnji svijet, uvjereni smo da je veoma važno vaše odgojiteljsko poslanje. Vaš je zadatak odgojiti slobodne ljude koji će imati moralne tankočutnosti i smisao za kritičnost kao i svijest odgovornosti da se zauzmu za ljudski napredak i za posvećenje svijeta. Vaš je zadatak oblikovati ljude sposobne za ljubav, koji će znati unijeti ljubav u sve međusobne odnose, ljubav koja će biti otvorena za zajedništvo, prožeta smislom za pravednost i poštivanje drugih kao i odgovornošću za društvo. Vaš je zadatak odgojiti ljude u vjeri, tj. u spoznanju i ljubavi Boga te u revnosti da u svemu vrše Njegovu volju. Vaš je zadatak prenošenje temeljnih ljudskih i kršćanskih vrednota i odgajanje ljudi koji su sposobni i nove vrednote ugraditi u svoje življenje. Što je obitelj više kršćanska to je također više ljudska.

13. Obitelj ispunja te zadaće kao "kućna Crkva", kao zajednica nade i ljubavi u služenju Bogu i cijeloj ljudskoj obitelji. Bogoslužje i zajednička molitva su izvor milosti za obitelj. Za ispunjenje njezinih zadaća, obitelji je potrebno da se hrani slušanjem Riječi Božje i sudjelovanjem u sakramentalnom životu, napose u sakramentima izmirenja i euharistije. Razni oblici molitve i pobožnosti, posebno oni koji se odnose na Blaženu Djevicu Mariju, bogati su izvor za rast u pobožnosti i milosti.

14. Obitelji je povjerena prije svega zadaća evangelizacije kateheze. U krilu obitelji treba početi vjersko obrazovanje, odgoj za čistoću i druge kršćanske kreposti kao i seksualni odgoj. Horizont kršćanske obitelji ne zaustavlja se na granicama vlastite župe nego se širi na cijelu ljudsku obitelj. U okviru šire društvene zajednice obitelj treba svjedočiti kršćanske vrednote, promicati socijalnu pravednost, uvijek spremna pomoći siromašnima i porobljenima. Potičemo obitelji da se udruže za zaštitu vlastitih prava, za suprostavljanje nepravednim društvenim strukturama i svim javnim ili privatnim spletkarenjima koja ugrožavaju obitelj, za utjecaj na sredstva društvenih priopćivanja za izgradnju solidarnog društva. Posebno su prikladni i preporučljivi obiteljski pokreti s ciljem pomaganja drugim bračnim drugovima i obiteljima da pravo razumiju, vrednuju i prihvaćaju Božji plan. Veoma je preporučljivo takvo služenje i pomaganje istomišljenika kao dio sveukupnog apostolata obitelji.

15. U duhu vjernosti evanđelju, obitelj treba danas biti spremna prihvatiti novi život, podijeliti svoje vrednote i materijalna dobra sa siromašnima, dokazati otvorenost i gostoprimstvo prema drugima. Ponekad je današnja obitelj obavezna izabrati stil života koji je u suprotnosti s mentalitetom koji vlada u ponašanju u odnosu na seksualnost, individualnu slobodu i upotrebu materijalnih dobara. Sučelice grijeha i promašaja obitelj daje svjedočanstvo kršćanskog duha i izoštranim smislom za vrednote pokora, praštanja, izmirenja i nade, i to kako za svoj život tako i za život drugih. Ona svjedoči za plodove Duha i Blažens-tava. Ona živi stilom skromnosti i vrši među drugima pravi evanđeoski apostolat.

V. Crkva i obitelj

16. Sudjelovanjem na Sinodi u nama je raslo posvješćenje obveze Crkve da podupre i ohrabri bračne parove i obitelji. U istom smislu mi smo se upustili u produbljenje samoobveze.

17. Crkvi veoma leži na srcu apostolat ili pastoral obitelji. Time mislimo na služenje cijelog Božjeg naroda usred mjesne zajednice, a u pojedinostima na pastoralce i laike koji se posvećuju pastoralu obitelji. U sudjelovanju s pojedincima, bračnim parovima i obiteljima, oni im pomažu potpunije živjeti svoj bračni poziv. To služenje obuhvaća pripremanje na brak; prisutnost bračnim drugovima u svim razdobljima njihova života; pomoć brakovima

bez djece, obiteljima s jednim roditeljem, napuštenoj majci, udovicama, odijeljenim i rastavljenim, te napose obiteljima koje među braćom trpe siromaštvo, emocionalne napetosti, fizički i psihički zapriječenima, ovisnima od drugoga i alkohola, opterećenima posljedicama iseljavanja raznih oblika i drugim okolnostima koje ugrožavaju stabilnost obitelji.

18. U apostolatu obitelji svećenik ima posebnu zadaću. On treba obiteljima donositi hranu i utjehu Božje Riječi i sakramenata, te drugih duhovnih okrepa, zaštićujući obitelj ljudskom pažnjom i strpljivošću jača je u ljubavi tako da se oblikuju doista uzorne obitelji (usp. GS 52). Dragocijeni plod takvog služenja trebao bi biti porast svećeničkih i redovničkih zvanja.

19. Crkva, naviještajući Božji nacrt, ima mnogo toga reći muževima i ženama o bitnoj jednakosti i obostranoj nadopuni spolova kao i o različnosti karizmi i zadaća bračnih drugova u braku. Muževi i žene su svakako različiti, ali također i jednaki. Različitost treba uočiti ali nikako iskoristiti za opravdanje nadređenosti jednoga nad drugim. U suradnji s društvom Crkva treba djelotvorno isticati i štititi dostojanstvo i pravo žene.

VI. Z a k l j u č a k

20. Na kraju naše poruke, želimo vam, braćo i sestre, reći da smo posve svjesni naše zajedničke ljudske slabosti. Nije nam nepoznata veoma teška i opterećena situacija mnogih kršćanskih bračnih drugova, koji unatoč dobre volje da obdržavaju crkvene norme morala, osjećaju se ne-moćnima da ih provedu u život zbog svoje slabosti pred teškoćama. Svima nam je potrebno trajno produbljiivanje vrednovanja Kristove nauke i milosti kako bismo se u njezinom svjetlu ponašali. Tako trebaju i bračni drugovi, pomoću i prihvaćanjem cijele Crkve, napredovati na putu koji vodi sve većoj vjernosti zapovijedima Gospodinovim. "Put bračnih drugova, kao i ljudski život, pozna postaje i teške i tjeskobne trenutke... Međutim trebamo glasno reći: ljudi dobre volje ne trebaju se dati tjeskobnim brigama i strahu je, konačno, zar nije evanđelje radosna poruka također za obitelji? Zahtjevana poruka ali koja donosi potpuno oslobođenje. Ako netko još nije svjestan da je zadobio nutarnju slobodu nego je podložan svojim sklonostima i osjeća se nesposobnim da slijedi čudoredni zakon temeljnim stvarima, to izaziva tjeskobu. Ipak je to odlučujući trenutak u kojem se kršćanin usred tjeskobe ne predaje besplodnom i destruktivnom tijeku nego se sam u poniznosti otkrije pred Bogom u otvorenosti čovjeka pred Bogom, grešnika pred ljubavlju Isusa Krista, Spasitelja" (Pavao VI. u govoru pokretu "Equipes Notre-Dame", 4. svibnja 1970., AAS 62(1970), 435-436).

21. Sve što smo govorili o braku i obitelji, može se sažeti u dvije riječi: ljubav i život. Na završetku Sinode pozivamo vas, braćo i sestre, da rastete u Božjoj ljubavi i životu. Ponizno i zahvalno vas molimo za vaše molitve da

bi isto tako rasli i mi. Želimo završiti našu poruku riječima sv. Pavla: "A povrhu svega toga zaodjenite se u ljubav, koja je veza savršene skladnosti! I neka u vašim srcima vlada mir Kristov, na koji ste i pozvani u jednome tijelu. Budite i zahvalni!" (Kol 3,14-15).

O BISKUPSKOJ SINODI ODRŽANOJ OVE (1980) U RIMU

Na Sinodi su se iskristalizirala dva najvažnija pitanja:

1. Pitanje apsolutne nerazrješivosti valjano sklop - ljenog i izvršenog sakramentalnog braka. Biskupi su slobodno o tome kao i o drugim pitanjima raspravljali, pa su se u raspravama jasno pojavila tri različita prijedloga za rješenje toga, danas tako teškog pitanja:

a) Dosta sinodalnih otaca je predlagao, da za apsolutnu nerazrješivost sakramentalnog braka bude uvjet zrela vjera spojena, naravno, sa zreloom ljubavlju. Nakon prvog dijela rasprava činilo se je, da su ti oci u većini, bar ako se uzmu zajedno s drugom skupinom, koju navodimo pod b.

b) Jedan dio otaca nije bio odlučan, pa je tražio, da se osnuje posebna komisija sastavljena od biskupa, teologa i stručnjaka, koja bi to pitanje dalje proučavala, ne bi li se našlo kakvo povoljno rješenje, barem za neke teže slučajeve, da bi se valjano kršćanski vjenčani, pa civilno rastavljeni i opet civilno vjenčani, koji žive u sređenom braku s djecom, mogli pripustiti na sakramente ispovijedi i pričesti.

c) Treći dio otaca odlučno je ostajao na tradicionalnom stajalištu apsolutne nerazrješivosti kršćanskog braka i da se rastavljeni i ponovno vjenčani (civilno) ne mogu ni pod kakvim uvjetom pripustiti sakramentima ispovijedi i pričesti. Tih kao da je u prvom tjednu plenarnih sjednica bilo malo! Relator se je izjasnio za njih: "Alcuni padri..." Tada su počeli tzv. "circuli minores", kojih je bilo: 3 od engleskog jezika, 2 od francuskog jezika, 1 od njemačkog jezika i 1 od latinskog jezika.

Rezultat je tih skupina o gornjem pitanju bio:

- da se pripuste na sakramente rastavljeni i ponovno civilno vjenčani predložile su 3 skupine, a 2 skupine su ostale neutralne, tj. nisu se izrazile (neka Sinoda odluči);
- da se ne pripuste na sakramente rastavljeni i ponovno civilno vjenčani: 6 skupina.

Na koncu Sinode svi su sinodalni Oci potpisali IZREKU, DA SE NE SMIJU PREPUSTITI EUHARISTIJI, naravno ni ispovijedi, jednom valjano vjenčani, poslije civilno rastavljeni i onda ponovno civilno vjenčani (usp. Osser. Rom., 15.X.1980).

Dakle, dogodilo se čudo, koje je papa u završnom govoru pripisao molitvama Crkve za Sinodu.

2. Slično se je dogodilo u raspravama o "Humanae vitae". Na koncu su svi potpisali, da treba u cjelovitosti prihvatiti nauk "Humanae vitae" te mu ostati i u praksi vjerman. Tako je ORTODOKSIJA POBIJEDILA! Ali praksa... Tko će dati svetih svećenika i svetih biskupa, da tu nauku provedu u praksu... Ipak pomoću Božjom moramo krenuti i učiniti sve što možemo, jer to Bog hoće.

Dr Frane FRANIĆ, nadbiskup

III. IZ TAJNIŠTVA BISKUPSKE KONFERENCIJE JUGOSLAVIJE

+++++

NEPOMIČNI, POSVEĆENI OLTAR - OD KAMENA

Za posvetu nepomičnog oltara liturgijski propisi predviđaju da on ima kamenu ploču, ali Biskupska konferencija može za izradu oltarne ploče dopustiti i drugi materijal ako je doličan, čvrst i umjetnički obrađen.

Vijeće BKJ za liturgiju predlaže da se zabrane kao neprikladni materijali: jelovina i sve mekano drvo, sve vrste umjetnih drvenih ploča, furnira i šper-ploča, te betona, stakla i plastike, dok Vijeće preporuča da se odobri masivna ploča od punog drveta hrastovine ili drugog tvrdog drveta.

U diskusiji biskupi su iznosili različita mišljenja. Neki su smatrali da bi se mogla prihvatiti također jelovina i beton, dok su drugi inzistirali na posebnom značenju posvećenog oltara i velikim mogućnostima za nabavku dobrog kamena u našoj zemlji.

Na koncu su biskupi zaključili da se na području naše Biskupske konferencije za nepomični, posvećeni oltar smije upotrijebiti samo ploča od kamena.

MEĐUNARODNI EUHARISTIJSKI KONGRES U LURDU - 1981.

Kako Vam je poznato sabor naše Biskupske konferencije stavio je u dužnost ovom Tajništvu da preuzme organizaciju našeg sudjelovanja na međunarodnom euharistijskom kongresu u Lurdu od 16. do 23. srpnja o.g.

Kroz zadnjih nekoliko mjeseci uporno smo usmeno i pismeno inzistirali kod središnjeg odbora u Lurdu da nam dostavi cijene, jer je za nas to temelj svake kalkulacije. Ne može se reći da središnji odbor radi sasvim ažurno i kulantno, pa se to pokazalo i u pogledu cjenika. Dobili smo ga tek nedavno, tj. u drugoj polovici siječnja.

Tek sada nam je omogućeno da konkretnije u Tajništvu razgovaramo sa suradnicima koje smo pozvali. Taj naš sastanak je održan u petak 6. veljače o.g.

Na sastanku je među ostalim zaključeno da bi bilo uputno da se pri metropolijama formiraju centri koji će za svoje područje raditi na popularizaciji, propagandi i organizaciji našeg sudjelovanja na kongresu, dakako u okviru propozicija koje nas obavezuju. Tu će ujedno kongresisti vršiti i uplate.

Ovim vas lijepo molimo da nam javite što prije da li namjeravate prihvatiti ovaj naš prijedlog i obavijestite nas koga ste u tom smislu zadužili.

U Zagrebu je to povjereno preč gosp. Leopoldu Tepešu, župniku Remetineca.

Podsjećamo vas da je središnji odbor kongresa nama dodijelio 1200 mjesta, od toga 200 za mlade. Budući da su braća Slovenci odmah na saboru zatražili da im se dodijeli 300 mjesta, to je prihvaćeno, te će iz Slovenije ići 250 odraslih i 50 mladih. Stotinjak mjesta za odrasle trebat će prepustiti našim vjernicima iz evropskih zemalja, jer i oni su uračunati u dodijeljenu nam kvotu. Ostatak preostaje za vjernike iz naših dijeceza. Ukoliko broj interesanata bude veći od predviđenog, neće nam preostati ništa drugo nego da primjenimo raspored po ključu prema dijecezama. Ovaj prijedlog našim metropolijama odnosi se samo na organizaciju odlaska na kongres odraslih. Briga za sudjelovanje mladih povjerena je o. dr. Božidaru Nagyu, DI, pa svu brigu za sudjelovanje mladih preuzima on za područje svih dijeceza osim slovenskih. Dakako ukoliko se pokaže veći interes, i tu će se primjeniti ključ prema dijecezama.

Što se tiče smještaja, mi smo još prije javili organizatoru da računamo samo sa skromnijim hotelima odnosno smještajem. Javljeno nam je da su nam rezervirali takav smještaj. Mi ćemo još na temelju dobivenih cjenika tražiti da nam se rezerviraju smještaji u hotelima jedne zvjezdice i communaites, kako bismo prošli što jeftinije (1150 F. odnosno 850 F.).

Ujedno vam moramo saopćiti da središnji organizator iz Lurda traži da svaki odrasli učesnik plati njima taksu od 260 F. Mi smo i usmeno i pismeno tražili da nas se toga oslobodi, ali nismo naišli na razumijevanje. Jedino što smo uspjeli je to da nas se oslobodi od dodatnih prinosa koje očekuju od sudionika kojim bi se stvorio fond za finansiranje sudjelovanja na kongresu onih najsiromašnijih širom svijeta.

Sada kada imamo potpunije elemente cijena prema našim prvim kalkulacijama izlazi da cijena sudjelovanja na kongresu ni u kojem slučaju neće moći biti niža od 15.000 din. Smatramo potrebnim naglasiti vam da je moguće prisustvovati kongresu samo u cjelosti, tj. svih osam i po dana. Nikome neće biti omogućeno da bude na kongresu manje od toga npr. samo posljednja tri dana.

Poznato je da će posljednja tri dana biti na kongresu i Papa. Isto tako poznato je već da je ovaj kongres u svojoj internacijsalnosti već nadmašio sve dosadašnje, jer će na njemu biti zastupljeno 120 država.

Središnja kongresna teološka komisija je izradila "bazični tekst" za ovaj kongres. Taj se tekst uz pastoralne dodatke ovih dana pojavio i kod nas u hrvatskom prijevodu.

U očekivanju vašeg odgovora izražavam svoje štovanje

T. Jablanović, v.r.

TAJNIŠTVO BKJ -- ZAGREB, Kaptol 1

Kao što ste već informirani ove se godine održava u Lurdu 42. Međunarodni euharistijski kongres od 16.-23. srpnja, kojim će se proslaviti jubilarna 100. obljetnica održavanja takvih kongresa. Ovogodišnji će kongres biti jedinstven u povijesti ne zbog broja sudionika nego zbog internacionalnosti. Već 115 nacija prijavilo je svoje sudjelovanje. Osim toga posljednja tri dana bit će prisutan i sam Sveti Otac. Očekuje se ukupno 60.000 sudionika od čega je predviđeno za mlade 12.000 mjesta. Za našu zemlju (za sve biskupije zajedno) rezervirano je 1.200 mjesta od toga za mlade 200. Steta bi stoga bilo propustiti ovako jedinstvenu međunarodnu manifestaciju na kojoj bi svakako trebalo dostojno reprezentirati naš narod.

Ovim dopisom obraćamo vam se u vezi sudjelovanja mladih na kongresu. Kako je broj mladih veoma ograničen i jer će mladi imati svoj poseban dodatni program odlučeno je da mladi idu zajeno a mjesta da se po mogućnosti ravnomjerno rasporede prema biskupijama.

UVJETI SUDJELOVANJA - Organizatori Kongresa iz Lurda postavljaju nam slijedeće zahtjeve u vezi sudjelovanja mladih:

- mladi moraju biti u dobi od 18- 25 godina
- trebaju biti delegati i predstavnici katoličke mladeži svoje biskupije, odnosno svog naroda. Stoga se traži da to budu ozbiljne osobe solidnog vjerskog života koje na Kongres dolaze samo iz vjerskih razloga a ne turističkih. (Ovo posebno naglašavaju organizatori, Kongres je ozbiljna stvar, trebat će sudjelovati na raznim vjerskim manifestacijama a za to je potrebna ozbiljnost i zainteresiranost za samu stvar Kongresa.)
- mladi koji idu na Kongres trebaju biti dobro pripremljeni o čemu će voditi brigu naši domaći organizatori uz suradnju delegiranih svećenika iz svake biskupije
- mi još nadodajemo da to budu po mogućnosti mladi koji se po mogućnosti mogu sporazumijevati barem na jednom svjetskom jeziku.

Očekuje se da će se ti mladi po povratku angažirati u oživljavanju euharistijskog života u svojim zajednicama i u pripremama za naš nacionalni euharistijski kongres 1984. godine.

Stoga vas molimo da preko svojih svećenika koji rade s mladima obavijestite one za koje smatrate da odgovaraju gornjim uvjetima te da im predložite da se pridruže ovoj jedinstvenoj manifestaciji vjere.

BROJ SUDIONIKA - Iz naše biskupije može poći 4 mladih i jedan bogoslov. Po mogućnosti neka bude jednak omjer mladića i djevojaka. Ukoliko kod nas bude više mladih imat ćemo ih na listi čekanja i ujedno o tome ćemo obavijestiti Tajništvo BK u Zagrebu. Ukoliko se iz drugih biskupija ne bude javio dovoljan broj rado će se primiti oni koji se nalaze na listi čekanja o čemu će oni koji čekaju blagovremeno biti obavješteni.

TRAJANJE KONGRESA - Sam Kongres traje 8 dana. Od toga će nam trebati oko 6 dana (ili nešto manje) za put tamo i natrag. Treba dakle računati sa ukupno 14 dana i to od 13. - 26. srpnja.

CIJENA - Tražili smo pomoć i ozbiljno se nadamo da ćemo dobiti. Ukoliko nam to slučajno ne uspije morat će svatko sam snositi troškove koji će okvirno iznositi negdje između 6.500 i 7.000 ND. Budući da se radi o delegatima katoličke mladeži o vama ovisi hoće li biskupija odnosno župska zajednica štogod pridonijeti za pokriće troškova putovanja.

NACIN PRIJAVE - Kako je stvar veoma hitna javite na što prije, da li i koliko mladih iz Vaše biskupije bi moglo poći na Kongres. Ukoliko do toga datuma (do 10. ožujka) ne dobijemo od vas nikakav odgovor smatrat ćemo da za stvar niste zainteresirani pa ćemo mjesta predviđena za vašu biskupiju ponuditi drugima.

Čim vam bude moguće, molimo Vas da nam pošaljete tvoč- na imena i adrese Vaših kandidata koji bi trebali već do 20. ožujka uplatiti prvu ratu od 1.000 ND. U Lurd, naime, moramo poslati do konca ožujka već prve uplate. Adrese su nam potrebne također i stoga da možemo slati potrebne obavijesti i materijale u svrhu pripreme za Kongres.

Molimo vas također da odredite jednog svećenika za vezu između vaših mladih i organizatora u Zagrebu koji će trebati omogućiti povremene susrete i zajedničku pripravu mladih za Kongres prema materijalima koje budemo slali.

Sve prijave i dopise u vezi sudjelovanja mladih od sada šalјite na o. Božidar Nagy, DI koji je delegiran za organizaciju sudjelovanja naših mladih na Kongresu. Adresa je: Palmotićeve 33, pp. 699. 41001 Zagreb tel. 272-352.

U Kristu odani

Tomislav Jablanović
biskup

+++++

KORISTIMO SLOBODAN PROSTOR I PREPORUČUJEMO:

U vezi s najavom Euharistijskog Kongresa u Lourdes-u i kasnije u našoj domovini, preporučujemo svećenicima knjigu: Dr CELESTIN TOMIĆ, T a j n a v j e r e, Zagreb 1981. Izdanje Provincijalata franjevaca konventualaca, 41000 Zagreb, Miškinina 31.

Sam sadržaj najbolje preporučuje ovu knjigu:

1. Vrijeme priprave 17-60
2. Ostvarenje obećanja 60-124
3. Euharistija u Crkvi 124-159

Cijena veoma povoljna - 100,00 ND. knjigotisak, proširano.

+++++
OKRUŽNICE BISKUPSKOG ORDINARIJATA M O S T A R
+++++

Broj: 211/1981.

KORIZMENA POSLANICA SV. OCA

Naprijed objavljenu poruku Sv. Oca vjernicima za Korizmu 1981. neka svećenici u cjelosti saopće pod ~~svim~~ svetim misama u prvu nedjelju po primitku ovog broja Sl. Vjesnika, ukoliko to nisu već učinili na temelju onoga, što su našli u drugim listovima (npr. Đakovački vjesnik, 3/1981, ožujak, ili drugdje).

+ PAVAO, biskup

Broj: 212/1981.

BLAGOSLOV I POSVETA ULJA NA SVETI ČETVRTAK

Blagoslov i posveta ulja za naše biskupije obavit će se ove godine po prvi puta u katedralnoj crkvi Bl. Gospe u Mostaru na Vel. Četvrtak pod koncelebriranom svetom misom, koju će predvoditi Biskup-ordinarij.

Sveta misa Chrismatis početak će u 9 sati izjutra. U koncelebraciji će sudjelovati uz Biskupa-Ordinarija i slijedeći svećenici iz naših biskupija:

Don Andrija ILIČIĆ, župnik Domanovića
Fra Umberto LONČAR, župnik Gradnića
Don Petar VULETIĆ st, župnik Stoca
Fra Dane KARACIĆ, župnik i gvardijan Humca
Don Srećko MAJIĆ, župnik Studenaca
Fra Velimir MANDIĆ, župnik Veljaka
Don Petar VULETIĆ ml. župnik Grabovice
Fra Ante PERKOVIĆ, župnik i gvardijan Duvna
Don Mihovil ZRNO, župnik Drežnice
Fra Viktor KOSIR, župnik Posušja
Don Anđelko BABIĆ, katedralni župnik - Mostar
Fra Bogomir ZLOPASA, župnik župe sv. Petra i Pavla
- Mostar

Asistencija Biskupu posvetitelju:

- iz samostana Široki brijeg i

- Don Stanko PULJIĆ, kapelan - Potoci

Za sveta ulja:

- Don Rajko MARKOVIĆ, kapelan - Hrasno

- Don Niko LUBURIĆ, kapelan - Kruševo

Oni će dijeliti sveta ulja nakon posvete svećenicima za njihove župe.

Premda se po prvi puta obavlja funkcija blagoslova i posvete ulja u katedralnoj crkvi Bl. Gospe, Ordinarijat će se pobrinuti da gore navedenima osigura potrebno misno odijelo, drugi koji žele sudjelovati u koncelebriranoj sv. misi na Veliki Četvrtak neka sa sobom ponesu potrebnu misnu robu: naglavnik, albu, cingulum i štolu te knjižicu za koncelebraciju. Jer je to izričito svećenički dan, najtoplije preporučujemo i pozivamo da svećenici u što većem broju sudjeluju u toj misi blagoslova i posvete ulja, te poslije toga da se nađemo kod zajedničkog stola. Ne treba

ni spominjati, da svećenici trebaju doći na vrijeme, kako bi se mogli spremati za sv. misu. Ako bi netko od gore navedenih bio spriječen bolešću ili kojim drugim opravdanim razlogom da ne sudjeluju taj dan u koncelebriranoj svetoj misi, neka sam sobi nađe zamjenika. Župnici koji sudjeluju u Misi Chrismatis mogu popodne binirati u svojim župama.

Budući da se na Veliki Četvrtak u Misi Chrismatis obnavljaju po novom obredu svećenička obećanja, stoga pozivamo sve župnike i svećenike, koji mogu bez poteškoća, taj dan da dođu u Mostar, sudjeluju u svetoj misi ili prisustvuju obredima i zajedno sa drugim svećenicima obnove svoja svećenička obećanja.

Na ime troškova za sveta ulja svaka će župa uplatiti na teret crkvene blagajne po 70.00 ND., = 140,00 ND.

Mostar, 13. ožujka 1981.

+ PAVAO, biskup

Broj 213/1981.

ANTICIPACIJA USKRSNE VIGILIJE

Onim župama, koje su dosad imale dozvolu za anticipaciju uskrsne vigilijske, a ukoliko razlozi radi kojih je dozvola bila podjeljena, ovim produžujem anticipaciju i za ovu tekuću godinu, bez obnavljanja pismene molbe sa strane dotičnih župa.

Mostar, 13. ožujka 1981.

+ PAVAO, biskup

Broj 214/1981.

XVIII SVJETSKI DAN MOLITAVA ZA DUHOVNA ZVANJA

Naprijed smo objavili u cjelosti poziv Sv. Kongregacije za katolički odgoj za proslavu XVIII Svjetskog Dana molitava za duhovna zvanja koji će se proslaviti u čitavoj Crkvi na IV. nedjelju po Uskrsu, dne 10. svibnja 1981. Budući da nismo sigurni, hoćemo li na vrijeme primiti prijevod poruke Sv. Oca za taj dan svima u Crkvi, a da pomognemo našim župnicima, mi malo niže donosimo u cjelosti prošlogodišnju poruku sv. Oca za dan molitava za duhovna zvanja, za godinu 1980., koja će dobro doći svećenicima, a ako dobiju na vrijeme i ovogodišnju poruku tim bolje, jer ćete imati dovoljno materijala za taj dan u svojim župama za prikladni nagovor.

ČASNA BRAĆO U EPISKOPATU I PREDRAGI SINOVI I KĆERI CIJELOGA SVIJETA

1. Moj nezaboravni predšasnik Pavao VI, osnivajući Svjetski dan molitve za duhovna zvanja, htio je da se taj dan slavi između dviju liturgijskih svetkovina: Uskrsa i Duhova. Taj je izbor bio posebno sretan, jer ta dva slavna otajstva kršćanske vjere osobito rasvjetljavaju svećenička

i sva ostala zvanja, koja su na poseban način posvećena službi Boga i Crkvi.

Drugi vatikanski sabor kaže: Krist... uskrisujući od mrtvih, ulio je svoga duha životvorca u Apostole i njime je ustanovio svoje Tijelo tj. Crkvu, kao opći sakrament spasenja..."(LG 48).

Tako je bilo u počecima: tajanstveni se i duboki preobražaj dogodio kod prvih učenika koji su povjerovali u uskrsloga Krista i koji su primili dar Duha Svetoga. Bili su to oni isti ponizni ljudi koje je Krist, jednog po jednog, odabrao u svome narodu. Poznate su nam njihove sumnje i njihov strah (Mt 28, Iv 20,19), ali oni su povjerovali u Uskrsloga i ujedno bili potpuno svjesni svojeg zvanja i svojeg poslanstva, u kojem će ih Duh Sveti potvrditi, po obećanju samog Gospodina: "Primit ćete snagu Duha Svetoga, koji će sići na vas i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji, i sve do kraja zemlje" (Dj 1,8).

Snagom Duha Svetoga oni su bili Apostoli, Svećenici i Svjedoci Uskrsloga Krista. Očima uprtim u neizbrisivu sliku Isusa dobrog Pastira ljudi oblikovali su svoj život i svoja djela. Naviještali su svijetu njegovu poruku i djelovali su njegovom svetom vlašću za spasenje ljudi. Bili su svjesni da nastavljaju Isusovo poslanje Svećenika, Učitelja i Pastira: "Kao što je Otac poslao mene i ja šaljem vas" (Iv 20,21). Znali su naime, da su bili postavljeni, usred cijeloga svijeta kao znak i vidljivo sredstvo žive i djelotvorne prisutnosti Uskrsloga Gospodina, a isto tako, da bi neizrecivim darom Duha Svetoga, stvorili novo tijelo ljudi obdarenih izvornim i sasvim osobitim obilježjem Svećenika, Učitelja i Pastira Novoga Zavjeta.

2. Kao što se zbivalo u počecima, tako se događalo uvijek. Prošla su stoljeća i tisućljeća, ali Crkva nastavlja biti Crkva Uskrsloga Krista i Duhova. Biskupi, nasljednici Apostola i Svećenici, pomoćnici Biskupa, su Biskupi i Svećenici Uskrsloga Krista i Duhova. Tako će biti i u budućnosti, jer je uskrsli Gospodin zajamčio svojoj Crkvi svoju neprestanu nazočnost: "Evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" (Mt 28,20; LG 19 i 28). Uz biskupe i dijecezanske svećenike, u bratskom i sinovskom zajedništvu s njima, bilo je, ima i bit će i drugih osoba pozvanih od Gospodina na poseban posvećen život. Cvalo je mnoštvo misionara, poslanih na osnivanje i na vođenje novih kršćanskih zajednica. Cvali su i drugi oblici posvećenog života u redovima, redovničkim zajednicama i svjetovnim institutima, koji "dokazuju svim ljudima zadivljujuću veličinu moći Krista vladara, neizmjernu snagu Duha Svetoga koji čudesno djeluje u Crkvi" (LG 44). Svi ovi muževi i žene nalaze čist izvor svojeg zvanja u vjeri u Uskrsloga i nepresušnim darovima duha.

3. Predraga braćo u episkopatu, i vi svi, svećenici, đakoni, redovnici, redovnice, posvećene osobe, htio sam vas podsjetiti na ovo i upravljam vam topao poziv: navještajte Evanđelje sve više i bolje Božjem narodu, naročito obitelji i mladima, podučavajte ih ovim svetim istinama, koje se odnose na svećeništvo, missionarstvo i posvećeni život. Božji narod, kad moli za zvanja mora dobro znati

za što i za koga moli. Otajstvo uskrsnuća i Duhova omogućuju vam da pravilno i uvjerljivije govorite o svetim zvanjima. Vjernici, obitelji, mladi moraju jasno upoznati da Crkva, njezini svećenici, misionari i druge posvećene osobe nemaju svoje porijeklo u ljudskim izvorima, pobudama i interesima, već u milosrdnom Božjem planu, koji želi spas snagom umrlog i uskrslog Krista i snagom Duha Svetoga. Stoga će osobno svjedočanstvo vašeg života, potpuno posvećenog službi ljudi, potvrditi vaše riječi i pomoću Božjom podijelit će tim riječima obnovljenu snagu uvjerljivosti.

4. Predragi mladi, i ovom vam prilikom želim uputiti poseban poziv: razmislite! Razumijete da vam govorim o velikim stvarima. Radi se o posvećenju čitavog života službi Bogu i Crkvi. Treba ga posvetiti čvrstom vjerom, zrelim uvjerenjem, slobodnom odlukom, prokušanom odvažnošću i bez kajanja. Isusove riječi: "Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" osiguravaju neprekidnost onog "s vama". Božjih će poziva biti uvijek, kao što će uvijek biti osoba spremnih odazivanju. I vi se morate postaviti u stav slušanja. Vaša misao, prosvjetljena vjerom, mora prodrijeti u vrhunaravni okvir Božjeg plana općeg spasenja. Znam da vas zbunjuju mnoge stvari ovoga svijeta i mnogi događaji današnjice. I upravo zbog toga vas pozivam da razmislite! Otvorite svoje srce radosnom susretu s uskrslim Kristom. Dozvolite da snaga Duha Svetoga djeluje u vama i da vam pokaže pravilan izbor vašeg života. Tražite savjet. Isusova Crkva mora nastaviti svoje poslanstvo u svijetu: ona vas treba, jer je djelo koje ona treba dovršiti veliko. Govoreći vam o zvanju i pozivajući vas da slijedite taj put, ja sam ponizni i zaneseni službenik one ljubavi, kojom je Krist bio potaknut kad je pozivao svoje učenike da ga slijede.

5. Na kraju, predragi sinovi i kćeri cijeloga svijeta, pozivam vas sve pojedinačno kao i vaše zajednice; molite! Molitva je temelj na kojem je Krist inzistirao: "molite dakle gospodara žetve da pošalje poslanike u svoju žetvu!" (Mt 9,38). Molimo svi zajedno s presvetom Djevicom, pouzdajući se u njezino posredovanje. Molimo da sveta otajstva Uskrsloga i Duha Utješitelja prosvjetle mnoge odvažne osobe, koje su svojim raspoloženjem spremne služiti Crkvi. Molimo za Pastire i njihove pomoćnike da nađu prikladne riječi kad objašnjavaju vjernicima poruku svećeničkog i posvećenog života. Molimo da vjernici svih crkvenih sredina obnovljenim žarom vjeruju u evanđeoski uzor svećenika, potpuno posvećenog izgradnji Božjeg kraljevstva i da odvažno promiču ta zvanja. Molimo za mlade kojima Gospodin upućuje svoj poziv da ga što vjernije slijede, da ih ovaj svijet ne odvрати, nego da otvore svoje srce glasu koji ih prijateljski poziva, da budu sposobni da se posvete za cijeli život "nerazdvojenim srcem" Kristu, Crkvi, dušama., da povjeruju da će im milost dati snagu za takvo podavanje i da vide ljepotu i veličinu svećeničkog, redovničkog i misionarskog života. Molimo za obitelji da uspiju stvoriti kršćansku klimu, prikladnu za veliki duhovni izbor njihove djece. Ujedno od srca zahvalimo Gospodinu što se u

posljednje vrijeme, u mnogim dijelovima svijeta, mnoge mlade a i starije osobe, u sve većem broju odazivlju Božjem pozivu. Molimo da svi svećenici i redovnici, svojim raspoloženjem i poniznom spremnošću, budu uzori i poticaj pozvanima - kao što sam rekao u pismu svećenicima na Veliki četvrtak 1979 - "da prihvate darove Duha Svetoga i da druge obaspu plodovima ljubavi i mira, da im podijele sigurnost u vjeri, iz koje proizlazi duboko razumjevanje smisla ljudskog bića i sposobnost uvođenja moralnog reda u život pojedinaca i ljudskih sredina" (n. 4).

Želim da mladi prihvate dosljednom odgovornošću zahtjeve svećeničkog zvanja i drugih oblika posvećenog života. Od srca im podjeljujem svoj blagoslov, kao i onima, koji ih u čitavoj crkvenoj zajednici pomažu i podržavaju kroz vrijeme njihove priprave.

Vatikan, 2. ožujka 1980. godine, druge pontifikata.

IVAN PAVAO II

Broj 215/1981.

OVOGODIŠNJI KANONSKI POHOD ŽUPAMA I DIJELJENJE SVETE
POTVRDE MLADEZI

Na temelju Okružnice Ordinarijata br. 886/1980. od 12. prosinca 1980. i raznih prijedloga župnika sa područja biskupije ovim svim župnicima stavljam do znanja da će se ove godine pripuštati na krizmu završeni ili pri koncu peti razred osmogodišnje škole, a za drugi turnus svete krizme u našim Biskupijama odredit će se dob krizmanika naknadno. Ove godine trebalo bi obaviti kanonski pohod i podijeliti svetu krizmu u narednim župama, koje su prijavile mogući datum održavanja svete krizme u svojim župama, ako ne dođe koji nepredviđeni momenat:

1. 26.4.	- Klobuk	14. 20.6.	- Gradnići
2. 1.5.	- Kočerin	15. 21.6.	- Vitina i
Celjevo
3. 2.5.	- Čitluk	16. 27.6.	- Glavatičevo
4. 3.5.	- Široki Brijeg
i Dračevo	17. 28.6.	- Konjic i
Potoci
5. 10.5.	- Ljuti Dolac	18. 4.7.	- Gorica
6. 17.5.	- Fosušje	19. 5.7.	- Rasno
7. 23.5.	- Čerin	20. 11.7.	- Tihaljina
8. 24.5.	- Posuški Gradac	21. 12.7.	- Čapljina
9. 30.5.	- Veljaci	22. 19.7.	- Rakitno-Poklečani
10. 31.5.	- Humac i Gabela	23. 25.7.	- Međugorje
11. 7.6.	- Mostar - Katedrala	24. 30.8.	- Drežnica
12. 13.6.	- Ploče	25. 6.9.	- Goranci
13. 14.6.	- Drinovci i
Gabela Polje		

- Jablanica: ostavlja se na izbor: Tjelovo - 18.VI.
Srce Isusovo - 26.VI.
ili druga nedjelja rujna.

O dolasku u pojedinu župu, te vrijeme zadržavanja u župi, Ordinarijat će napraviti posebni raspored, te će ga dostaviti ili predati dotičnim župnicima kojih se to tiče na Veliki četvrtak ili kojom drugom zgodom.

U pogledu pregleda župskoga ureda i knjiga crkvenih računa vrijedi ono, što je Ordinarijat pisao u Sl. vjesniku biskupije 1977. br. I str. 12-13. Ordinarijat još razmišlja, da li da tako uredi, da unaprijed nekoga delegira koji će pred Biskupom pregledati župski ured, nešto slično kao što već prakticira Vrhbosanski nadbiskup, i o tome će Ordinarijat na vrijeme obavijestiti one kojih se to tiče.

Mostar, 13. ožujka 1981.

+ PAVAO, biskup

Broj 216/1981

UOČI PRVE 100- OBLJETNICE OBNOVE REDOVITE CRKVE
HIJERARHIJE U BOSNI I HERCEGOVINI I USPOSTAVE VRH-
BOSANSKE METROPOLIJE SA SJEDIŠTEM U SARAJEVU

Dne 5. srpnja 1981. navršava se prva 100.- obljetnica otkako je veliki papa Leon XIII svojom apostolskom bulom "Ex hac augusta Apostolorum Principis cathedra" obnovio redovitu crkvenu hijerarhiju u našim bosansko-hercegovačkim krajevima, i kako je uspostavio vrhbosansku metropoliju sa sjedištem u Sarajevu i sufraganskim biskupijama u Banja Luci i u Mostaru, a toj je Metropoliји kasnije pridružena i starodrevna mrkanjsko-trebinjska biskupija.

Dostojno je i pravedno da se i naše biskupije u Hercegovini uključe u tu proslavu prve 100- obljetnice toga povjesnog događaja u našoj Crkvi. U Vrhbosanskoј nadbiskupiji kao i u banjalučkoј biskupiji održana su već prikladna savjetovanja o načinu proslave toga važnoga datuma u povijesti Crkve u Bosni i Hercegovini. Potrebno je stoga, da se i naše biskupije u Hercegovini uključe u pripremu tih proslava.

Proslave bi se odvijale na ~~niveau-u~~ metropolije u Sarajevu, te na području pojedinih biskupija i pojedinih župa unutar biskupija. U pripravama su najbolje uznapredovali oni u Banja Luci, pa će nam oni poslužiti kao uzor i primjer u organiziranju proslava i u našim biskupijama.

Da to ne bi bilo prepušteno nekoј stihiji i neodređenosti, Ordinarijat namjerava što prije formirati prikladni biskupijski Odbor za proslavu prve 100- obljetnice obnove redovite crkvene hijerarhiје i uspostave nove metropolije i sufraganskih biskupija. Na čelu toga odbora bit će mjesni Ordinariј sa delegatom franjevačkog Provincijalata, koji će uz mjesnog Ordinariја vršiti predsjed-

ničku ulogu u tome odboru. Uz to treba još imenovati i petoricu svećenika, koji će zajedno s mjesnim Ordinarijem i delegatom franj. Provincijalata sačinjavati taj Odbor za organizaciju te proslave.

Ako Bog da, već 5. srpnja 1981. započet će proslava te prve 100- obljetnice pa će trajati kroz čitavu godinu da bi se završila slijedeće 1982. godine.

U slijedećem broju, ako Bog da, namjeravamo objaviti u hrvatskom prijevodu bulu ustanovljenja vrhbosanske metropolije, imenovanje dijecezanskog odbora za proslavu i detaljnije upute za tu proslavu u našim biskupijama.

Ordinarijat će sa zahvalnošću primiti svaki prijedlog župnika i svećenika s područja naših biskupija u vidu tih proslava.

Mostar 13. ožujka 1981.

+ PAVAO, biskup

Broj 217/1981.

P.N.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA U BISKUPIJI

Biskupi naše metropolije, na svojem užem sastanku u Zagrebu prigodom održavanja duhovnih vježbi, potaknuti od drugih biskupa, zaključili su da se i u našim biskupijama povise neke takse, pa sukladno tome, ovdje prenosimo svim našim župskim uredima što slijedi:

- 1.- stipendij za tihu, nevezanu misu.....170.00 ND
- 2.- za vezanu misu na dan i sat (fiksnu)...200.00 ND
- 3.- za pjevanu misu ostaje onako kako je javljeno raspisom Ordinarijata broj 675/1980., od 24.10.1980.
- 4.- ostale pristojbe ostaju onako kako su određene gornjim raspisom Ordinarijata broj 675/1980. i onim broj 483/1980.

Posebno svraćamo pažnju svim svećenicima u Biskupiji da se striktno pridržavaju onih uputa koje su dane u NAPOMENAMA uz raspis Ordinarijata br. 675/1980 od 24. 10. 1980. Ovo stupa na snagu u našim biskupijama 5. travnja 1981. godine.

Mostar, 13. ožujka 1981.

+ PAVAO, biskup

NA ZAHTJEV SREDIŠNJEG ODBORA TDKS UVRŠTAVAMO:

INFORMACIJE O TEOLOŠKOM DRUŠTVU "KRŠĆANSKA SADAŠNJOST"

U Službenom vjesniku Mostarsko-Duvanjske i Trebinjsko-Mrkanjske biskupije br. III-IV/1980. na str. 139. javno su izrečene tvrdnje o Teološkom društvu "Kršćanska sadašnjost" koje ne odgovaraju objektivnoj istini, štoviše lišene su svakog pravnog temelja. Stoga TDKS smatra svojim pravom i svojom dužnošću da čitateljima spomenutog Vjesnika saopći slijedeće: 1. Ne stoji tvrdnja da teolozi Teološkog društva KS imaju neko sumnjivo "jako zaleđe, koje ih i danas podržava", pa stoga najodlučnije poričemo optužnicu da su oni "svom zaleđu napravili uslugu, koju im ono nikada ne može dovoljno platiti". Mi ne ulazimo u procjenjivanje subjektivnih sumnji koje netko može imati, ali svaku insinuaciju da bi TDKS bio nečiji plaćenik moramo po svojoj kršćanskoj i ljudskoj savjesti smatrati teškim napadom na naš čist i svjetao obraz, to tim više što naš nadležni Ordinarij može u svako doba dati pregledati računovodstvo i utvrditi, također sa svoje strane, njegovu materijalnu ispravnost. 2. Nije istina da su "teolozi izišli iz crkvenog sektora da bi svoju teološku djelatnost lakše vršili u socijalističkom sektoru koji ima usmjerenje SKJ", niti je "KS otišao iz crkvenog sektora i crkvene jurisdikcije". Istina je, nasuprot, da teolozi i nadalje ostaju pod crkvenom jurisdikcijom, u svemu što crkvena jurisdikcija obuhvaća. Udruživanje po postojećim zakonima ove države ni u čemu ne smanjuje onu jurisdikcijsku nadležnost nad teolozima koju zakonita crkvena vlast nad njima ima, što je, uostalom, i fiksirano u Statutu Teološkog društva "Kršćanska sadašnjost".

Središnji odbor Teološkog društva KS

Nakon ovih INFORMACIJA izjavljujem da ostajem pri mojoj prvoj izjavi i odluci o TDKS. Da je zaleđe TDKS sumnjivo, to ja nisam tvrdio, kako to tvrdi TDKS. Nisam ustvrdio ni da je TDKS nečiji plaćenik, kako to tvrdi TDKS. Govorio sam o uslugama i protuuslugama koje računovodstvo redovito ne registrira, a o tome imam i svjedoke i argumente, ali da je s njima teško izlaziti u javnost, to će svatko lako razumjeti. Evo ono što jest za javnost.

Jasno je svakome, pa i autorima INFORMACIJA, da nisam govorio da su pojedini svećenici teolozi izišli ispod jurisdikcije svojih biskupa. Govor je bio o TDKS. O tome je dr. Tomislav Šagi-Bunić, predsjednik TDKS, pred biskupima u Zadru 12. X. 1977. rekao: "KS nije mogla preći u društveni sektor kao "poduzeće" ili "izdavačka kuća", nego samo kao "društvo", u ovom slučaju naprosto kao Teološko društvo. Nismo ga mogli nazvati ni katoličkim, jer društveni sektor ne prihvaća podvojenost po vjeroispovijesti" (Zapisnik str. 12. redak 28-32). Istoga dana je dr. Šagi na istom mjestu rekao: "Društvo je osnovano protiv volje hijerarhije" (str. 13, redak 12). Statut TDKS kaže: "Ovaj Statut stupa na snagu kada ga izglasa konstituirajuća skupština Društva i potvrdi Republički Sekretarijat unutrašnjih poslova SR Hrvatske (čl. 36). Centar KS je organiziran prema ZUR-u (čl. 11)

U saopćenju za tisak sa zasjedanja BK u Zadru rečeno je: "Biskupi su izrazili žaljenje što su svećenici u crkvenoj ustanovi "Kršćanska sadašnjost" učinili odluku o prelazu te crkvene ustanove u društveno-pravno područje bez prethodnog i šireg savjetovanja s cijelim episkopatom". Možemo shvatiti i teškoće Svete Stolice i pojedinih biskupa kada je trebalo javno izreći svoj sud o TDKS. Sveta Stolica je ipak mnogo rekla, kada je naredila, da članovi TDKS ne mogu postati predavači ili profesori na Teološkom fakultetu u Zagrebu, ili, ako su već na fakultetu, da ne mogu napredovati u imenovanjima ni biti u upravi fakulteta.

O svemu ovome je dosta pisao društveni tisak (vjerski se ne usuđuje), pa izjavlju prilog mojih tvrdnja ima na pretek. Novinar Ivica Mlivončić u "Nedjeljnoj Dalmaciji" od 5. veljače 1978. komentira prelaz KS u društveni samoupravni socijalistički sektor: "Teolozi su se tužili da su onemogućeni u svom istraživanju, da se u nas teologija povukla u ilegalu, ali ne zbog nekih smetnji u društvu već unutar Crkve... Teološko društvo se konstituiralo po našim socijalističkim zakonima, steklo svojstvo pravne osobe i moglo je započeti radom..." Da u društvenom sektoru nađemo na Društvo ateista, bilo bi to sasvim razumljivo. Ali da tamo nalazimo Društvo teologa, koji su tamo otišli "kako bi se mogli uspješnije baviti svojom profesijom" (Statut TDKS čl. 6.), tu je svaki komentar suvišan.

biskup Pavao Žanić

P r e p o r u č u j e m o :

Dr Mile VIDOVIĆ, NIKOLA BIJANKOVIĆ, SPLITSKI KANONIK
i MAKARSKI BISKUP, Izd. Crkve u
svijetu, Biblioteka "Radovi" 6, Split 1981.

Ovo je kompletno kritičko izdanje o životu i radu Sluge Božjega Nikole Bijankovića, velikog evangelizatora i promicatelja tridentinske obnove u južnom dijelu naše Dalmacije i zapadne Hercegovine. Autor je na temelju novootkrivenih povijesnih dokumenata osvijetlio lik ovog sluga Božjega i zaslužne ličnosti iz naše crkvene povijesti.

Cijena - 300 din. Narudžbe prima: Crkva u svijetu, Zrinjsko-frankopanska 14, 58 000 Split.

ŽUPNICIMA NA ZNANJE:

Sliku dijecezanskog Ordinarija možete dobiti ili ste već dobili u kancelariji Biskupskog Ordinarijata. Sama fotografija u iznosu 200,00 N.D. kao i njezino uokvirenje plaća se na račun crkvene blagajne. Dijecezanski će Ordinarij nastojati dobiti potrebni broj slika sv. Oca za župske urede u našim biskupijama u Hercegovini!

& & & &

& & &

&

1981. 10. 10.

O B A V I J E S T I - : Dijecezanska kronika

1. PREGLED GRAĐEVINSKIH RADOVA U ŽUPAMA TOKOM 1980.

U prošlom broju Vjesnika biskupije (str. 168. 1.) bili smo iz kancelarije Ordinarijata ponovno zamolili da župnici pošalju Ordinarijatu pastoralno-statistički izvještaj do konca siječnja u kojem su trebali kratko izvjestiti o građevinskim radovima u župi.

Veoma lijepi broj župnika odazvao se tome i poslao je na vrijeme svoj izvještaj, ali ipak ima nekih, koji su i u tome nemarni, pa ako u ovom pregledu ne spomenemo ono što je učinjeno ili što se značajnije dogodilo u njihovoj župi, neka ne prigovaraju odgovornom uredništvu Vjesnika, nego neka to pripišu svojoj nemarnosti. U nekim župama nije nešto značajnije rađeno u protekloj godini, pa ne spominjemo tu župu, ali to ne znači, da župnik nije poslao svoj pastoralno-statistički izvještaj.

ALADINIĆI-DUBRAVE - na tri strane uređena vanjska fasada crkve, a pročelje se oblaže bunjicom iz Posušja. Iznutra crkva malterisana;

BLAGAJ - postavljeni temelji za vjeronaučnu dvoranu na Buni;

BUKOVICA - kod župske crkve uređivano dvorište i u crkvu nabavljene dvije ispovjedaonice, a u filijalnoj crkvi u Brišniku uređivana dvorana za vjeronauk;

ČELJEVO - uređena vanjska i nutarnja fasada župske crkve;

ČAPLJINA - na župskoj crkvi izmjenjeni prozori, a rađeno je na uređenju i zaštiti filijalne crkve u Dretelju

DREZNICA - radovi na uređenju i dovršetku filijalne crkve u Vrdima;

DOMANOVICI - središta i useljena sakristija, izbetoniran toranj župske crkve ali nije završen, vanjska i nutarnja fasada crkve postavljena i nabavljen inventar za vjeronaučnu dvoranu;

GRADNIĆI - nabavljen u crkvu oltar i sakristijski ormar;

GABELA-POLJE - završeni radovi na uređenju župskog stana i nabavljena filijalna crkva u Crnićima;

GRUJEVCI - uz filijalnu crkvu u Lipnu iskopan zdenac za vodu;

GRABOVICA - radovi na uređenju kapelica u Koritima i Dobriču te nabavljeno više klupa za filijalnu crkvu u Bukovoj Gori;

GRADINA - ozvučena župska crkva;

HUMAC - uređenje vjeronaučnih dvorana u župi;

DONJE HRASNO - dovršavan novi župski stan i ožbukavanje filijalne crkve u Svitavi;

HUTOVO - izvedeni elektriinstalaterski radovi, postavljena gromobranska instalacija, crkva zatvorena i ostakljena, nabavljeno oko 20 klupa kao inventar crkve koja je svečano blagoslovljena 6.7.1980.

JABLANICA - nabavljeno nešto namještaja za župski ured i vjeronaučnu dvoranu;

KRUSEVO - dovršavanje uređenja župskog stana;

KONJIC - renoviranje i temeljita obnova grobljanske kapele

u groblju Musala;
KONGORA - obnova crkve temeljito završena;
LEDINAC - započeta gradnja novog župskog stana;
LJUTI DOLAC - župska crkva ozvučena, osvjetljenje iznutra i izvana, nabavljene nove klupe za crkvu i oko crkve zasađivano;
NEUM - nastavak radova na župskoj kući;
NEVESINJE - gradi se nova kapelica u Seljanima;
KOČERIN - dovršavanje dvorišta župske crkve i namještaj unutra te sređivanje drugih objekata uz novu župsku crkvu koja je posvećena 9. i 10. 8.1980.
PLOČE - započeta izgradnja novog župskog stana i uređenje filijalne crkve u **Dobrom Selu**;
POSUSJE - završen vjeronaučni dom u centru župe, stanovi za časne sestre i dovršena filijalna crkva u Tribistovu;
POSUŠKI GRADAC - uređenje župske kuće i pastoralnog centra u župi;
PRISOJE - elektrificirana zvona župske crkve;
RAVNO - promjenjen krov na župskoj crkvi i uvedena voda u prostorije župskog stana;
RASKRIZJE - župska crkva pokrivena, izrađena vanjska i unutarnja fasada, uvedena elektroinstalacija, crkva spremna za blagoslov;
RAŠELJKE - u selu Liskovača podignuta filijalna kapelica
ROŠKO POLJE - nastavljani radovi na dovršavanju nove župske crkve;
RASNO - ograđivanje dvorišta kod filijalne crkve u Dužicama;
ROTIMLJA - ograđeno crkveno dvorište betonskim zidom;
STUDENCI - nabavljen inventar u filijalnoj crkvi u Stubici;
ŠIROKI BRIJEG - započeta gradnja filijalne crkve u Dobrkovićima, uređivanje seoske crkve u Knešpolju i Uzarićima;
ŠIPOVACA-VOJNIČI - vanjska izrada filijalne crkve u Dolima;
STJEPAN KRST - nastavljeno uređivanje crkvenih objekata;
STOLAC - uređenje kućnog dvorišta;
TREBIMLJA - nova župska kuća u toku gradnje;
VINJANI HERCEGOVAČKI - ožbukana nova župska crkva iznutra i izvana i uvedena električna instalacija;
VELJACI - novi župski stan u izgradnji
ZAGORJE k/Vira - u izgradnji novi župski stan i blagoslovljen temelj nove župske crkve.

Držimo da je i po nekim drugim župama u našim biskupijama izvođeno više ili manje radova koje nismo ovdje izričito registrirali, jer nismo dobili izvještaja dotičnih župnika.

Iz ovdje nanižanog suhoparnog pregleda građevinskih radova na području naših župa u biskupiji može se vidjeti da se je i prošle godine kao i ranijih intenzivno radilo na podizanju, dovršavanju i uljepšavanju župskih crkvenih objekata i da je u to uloženo mnogo truda i napora bilo sa strane pojedinih župnika ili vjernika njima povjerenih.

Ordinarijat sa zadovoljstvom i priznanjem registrira zalaganja i napore bilo pojedinih župnika bilo župljana i svima odaje zaslužen priznanje.

U obnovljenoj biskupiji i s novosagrađenom katedralnom crkvom naše će biskupije dočekati prvu 100. obljetnicu otkako je uspostavljena redovita hijerarhija u Bosni i

Hercegovini, o čemu se u ovom broju nalazi i kraća okružnica Ordinarijata.

Neka sve bude na slavu Božju, spas neumrlih duša i na ponos naše kršne Hercegovine!

2. Dijecezanski ordinarij na proslavi sv. Vlaha u Dubrovniku

Budući da je Ordinarij dubrovačke biskupije još uvijek bio odsutan iz dijeceze zbog pretrpljenog udesa, to je pozvan naš dijecezanski Ordinarij da predvodi proslavu sv. Vlaha na 3. veljače u Dubrovnik. Nakon toga otputovao je na kraće vrijeme u Rim, i vratio se u Dubrovnik na vanjsku proslavu sv. Vlaha, koja je održana 8. veljače te se vratio u biskupiju s hodočasnicima koji su autobusom pošli iz katedralne župe pod vodstvom Mons. don Anđelka Babića.

3. Preč. Onorio Pontoglio posjetio mjesnog Ordinarija

Prigodom svojeg boravka u Hercegovini preč. o. Onorio Pontoglio, vikar o. Generala i Delegat za franjevačku provinciju u Hercegovini posjetio je u siječnju i veljači mjesnog Ordinarija, te su razgovarali o prilikama u Hercegovini, a posjete mu je uzvratilo mjesni Ordinarij u mjesnom franjevačkom samostanu. U pratnji preč. o. Onorio Pontoglia dolazio je o. fra Nikola Radić, zamjenik generalovog delegata za franjevačku provinciju u Hercegovini i član generalnog definitorijskog OFM u Rimu. Preč. o. Onorio Pontoglio ima zadatak od Svete Stolice da provede u djelo Dekret "Romanis Pontificibus".

4. Dijecezanski Ordinarij posjetio sjemeništare iz Hercegovine koji se nalaze u Biskupskom sjemeništu u Dubrovniku i održao im uz blagdan sv. Vlaha prigodni nagovor.

5. Ordinarijat je svojim raspisom broj 96/1981. od 4. veljače o.g. uputio klavijesti i pozvao sve naše pastoralne svećenike - i dijecezanske i redovničke - na molitveni i pokornički dan i koncelebriranu svetu misu na Pepelnicu, dne 4. ožujka 1981. Prikladne nagovore održao je o. fra Špiro MARASOVIĆ iz Zagreba, a koncelebraciju je predvodio preuzvišeni gosp. Biskup. Pozivu se odazvao veliki broj dijecezanskih svećenika Hercegovine i 5 franjevaca.

Svećenici su u molitvi, razmatranju, pobožnim vježbama i u postu proveli taj dan, pa dao Bog, da to urodi što boljim plodom u Hercegovini.

6. Dijecezanski je Ordinarij u tjednu od 8. - 15. III. 1981. sudjelovao u duhovnim vježbama, koje su održane u Zagrebu, u marijanskom duhu vodio je duh. vježbe vlč. o. Luka CIRIMOTIĆ, na opće zadovoljstvo svih prisutnih biskupa. Prema pisanju AKSE bilo je 15 biskupa na tim duhovnim vježbama.

7. Proslavu sv. Josipa, patrona mostarsko-duvanjske biskupije, proslavila je biskupija u Mostaru, dne 19. ožujka 1981. u 18. sati pontifikalnom svetom misom i propovijedi, koju je održao mjesni Ordinarij.

ZAMOLJENI PREPORUČUJEMO

++++++ ++++++

1.- BRANIMIROVA GODINA - OD RIMA DO NINA

Već smo prošle godine (Sl. vjesnik br. III-IV/1980. str. 170) preporučili svećenicima tu lijepu monografiju. Ovdje ponavljamo tu preporuku i prenosimo ono što nam je pisao Nadb. ordinarijat Zadar:

To je spomen-knjiga jubilarnih slavlja 1100. godine izmjenе pisama između kneza Branimira i pape Ivana VIII god. 879., kojima je utvrđena vjernost Crkve u Hrvata s apostolskom Petrovom stolicom u Rimu. U njoj su povijesni dokumenti, govori, reportaže, odjek u tisku, a sve popraćeno fotografijama s proslave u Rimu s papom Ivanom Pavlom II., u biskupijama i završnog domovinskog slavlja u Ninu - 2. rujna 1979. godine.

Format je monografijski, fini kunstdruck papir, platneni uvez, i zaštitni ovitak, stranica 320 s 180 fotografija u boji i crno-bijeloj tehnici, sažetak na njemačkom, engleskom i francuskom jeziku.

Tiraž ograničen. Cijena u pretplati - naša zemlja 950, evropske zemlje DM 90, izvan-evropske USA\$ 65.

Izdavač i narudžbe prima Nadbiskupski ordinarijat
57 000 Zadar, Zeleni trg 1

2.- G. Gatti: KATEHETSKA ZADAĆA OBITELJI U SUVREMENOJ CRKVI

To je treća knjiga u novom nizu "Kateheze" dobro primljene biblioteke "Orijentacije". Autor, sveučilišni profesor i župnik, stručno i iscrpno prikazuje ne samo kako se obitelj treba angažirati u vjerskom odgoju i životu djece, nego i znanstveno ističe temelje, smisao i otvorenost pitanja katehetske obiteljske zadaće.

Narudžbe slati: Uredništvo "Kateheze",
41 000 Zagreb, Vlačka 36/I

Knjiga ima 270 stranica, a cijena je 220 ND.

USUSRET KORIZMENIM ISPOVIJEDIMA - P A P A O
SAKRAMENTU POMIRENJA - SVEĆENICIMA NA ZNANJE I RAZMI-
SLJANJE

+++++
Sv. Otac Ivan Pavao II primio je u petak 30. siječnja Kardinala penitencijara Giuseppe Paupinija s članovima Apostolske Penitencijarije i ispovjednicima rimskih patrijarhalnih bazilika sv. Ivana Bateranskog, sv. Petra, sv. Marije Velike i sv. Pavla. Nakon što ga je kardinal penitencijar Paupini pozdravio u ime sviiju prisutnih, Papa je održao nagovor iz kojeg donosimo najvažnije odlomke.

"Sveta Stolica, samim ustanovljenjem zborova ispovjednika i posebnim pravilima kojim ih opredjeljuje da puninu svoga služenja posvete ispovjedanju - čak i uz cijenu da budu izuzeti od uobičajenih ili zakonskih dužnosti redovničkih zajednica kojima pripadaju - želi pokazati djelom jedinstveno štovanje kojim promatra vršenje sakramenta pokore i napose onaj njegov oblik koji mora biti redovit, naime pojedinačnu ispovijed. Sjećam se još uvijek radosti i uzbuđenja što sam ga osjetio prošlog Velikog Petka kad sam sišao u baziliku sv. Petra da podijelim s vama uzvišenú, poniznu i predragocjenu službu koju vršite u Crkvi.

Želim reći ocima ispovjednicima (u rimskim patrijarhalnim bazilikama koji ispovijedaju kao redoviti ispovjednici redovnici, franjevci, konventualci, dominikanci i benediktinci, op. prev.) i svim svećenicima svijeta: posvetite se i uz cijenu koje mu drago žrtve, vršenju sakramenta Pomirenja i budite sigurni da on, više i bolje nego bilo koja ljudska domišljatost, nego bilo koja psihološka tehnika, nego bilo koje didaktičko ili sociološko sredstvo, oblikuje i izgrađuje kršćanske savjesti; u sakramentu Pokore uistinu je na djelu Bog, "bogat milosrđem" (Ef 2,4). I imajte na umu da još uvijek vrijedi, i uvijek će biti na snazi u Crkvi nauk Tridentinskog koncila o potrebi cjelovitog ispovjedanja smrtnih grijeha; na snazi je i uvijek će biti na snazi pravilo koje je naglasio sv. Pavao i Tridentski koncil: **dostojnom** primanju Euharistije treba prethoditi ispovjedanje grijeha.

Obnavljajući taj nauk i ove preporuke, ne želimo nipošto zaboraviti da je Crkva u posljednje vrijeme proširila primjenu zajedničkog odrješenja, zbog ozbiljnih pastoralnih razloga i pod točno određenim i pod prijeko potrebnim uvjetima, da bi olakšala najviše dobro milosti tolikim dušama. Ali želim upozoriti na brižno góre spomenutih uvjeta, želim potvrditi da, u slučaju smrtnoga grijeha i nakon zajedničkog odrješenja ostaje obveza pojedinačnog sakramentalnog priznanja grijeha, želim potvrditi da, u svakom slučaju, vjernici imaju pravo na osobnu pojedinačnu ispovjed.

S tim u vezi želim istaknuti da je suvremeno društvo ljubomorni čuvar neotuđivih prava ljudske osobe: zašto bi se dakle u ovoj najotajstvenijoj i najsvetijoj sferi osobnosti, u kojoj se proživljava odnos s Bogom, htjelo

zanimajekati ljudskoj osobi, pojedinačnoj osobi svakog vjernika, pravo na pojedinačni osobni razgovor s Bogom, posredovanjem posvećenog službenika? Zašto bi se htjelo lišiti pojedinačnog vjernika koji kao takav vrijedi pred Bogom, intimne i najosobnije radosti tog jedinstvenog ploda milosti?

Htio bih zatim dodati da sakrament Pokore, ukoliko uključuje spasonosno vježbanje u poniznosti i iskrenosti po vjeri koju ispovjeda "in actu exercito" u posredovanje Crkve po nadi koju uključuje, po pažljivom ispitivanju savjesti koje zahtjeva, jest ne samo sredstvo za uništenje grijeha - negativni momenat - nego dragocjeno vršenje kreposti, okajavanje samo po sebi, nezamjenjiva škola duhovnosti, visoko pozitivan rad na preporadanju u dušama "savršenog čovjeka", "do mjere dobi punine Kristove" (Ef. 4,13). U tom smislu ispovijed dobro postavljena jest već sama po sebi najviši oblik duhovnog vodstva.

Upravo iz takvih razloga djelokrug primjene sakramenta Pomirenja ne može se ograničiti isključivo na pretpostavku teškoga grijeha; bez obzira na dogmatska razmišljanja s tim u vezi, podsjećamo da je redovita ispovijed, takozvana "iz pobožnosti", uvijek u Crkvi pratila uspon prema svetosti.

.....
S tim u vezi želim podsjetiti da je nadnaravna ljubav prema Oprostima, povezanima sa sigurnošću grijeha i sakramenta Pomirenja, s vjerom u buduću život, napose u čistilište, s razmjenom zasluga u Otajstvenom tijelu, tj. s Općinstvom svetih, razumljiva iskaznica autentičnog katolicizma. (...)

Drago mi je u zaključku podsjetiti samoga sebe, vas, oci ispovjednici i sve svećenike da apostolat ispovjedanja ima već u samom sebi svoju nagradu: savijest da smo jednoj duši vratili Božju milost ne može a da ne ispuni jednog svećenika neizrecivom radošću. I ne može a da ga ne pobudi na najponizniju nadu da će Gospodin njemu samome, na završetku njegovih zemaljskih dana, otvoriti putove života: "Koji su mnoge poučavali u pravednosti, (bit će) kao zvijezde u vjekovječne vjekove." (Dan 12,13).

Iz Osservatore Romano preveo

Dr. St. Vitković

(Preuzeto iz "Službeni vjesnik zagrebačke nadbiskupije" br. 2. 1981. str. 34-35.)

SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE I MRKANJSKO-TREBINJSKE BISKUPIJE - M o s t a r

Izdaje povremeno: Biskupski ordinarijat u Mostaru, za isključivu upotrebu svećenstva navedenih biskupija

Odgovorni urednik: Mons. PAVAO ZANIĆ, biskup - JNA 18
Umnoženo vlastitim strojem

79 000 Mostar

USKRSNA PORUKA NAŠIH BISKUPA:

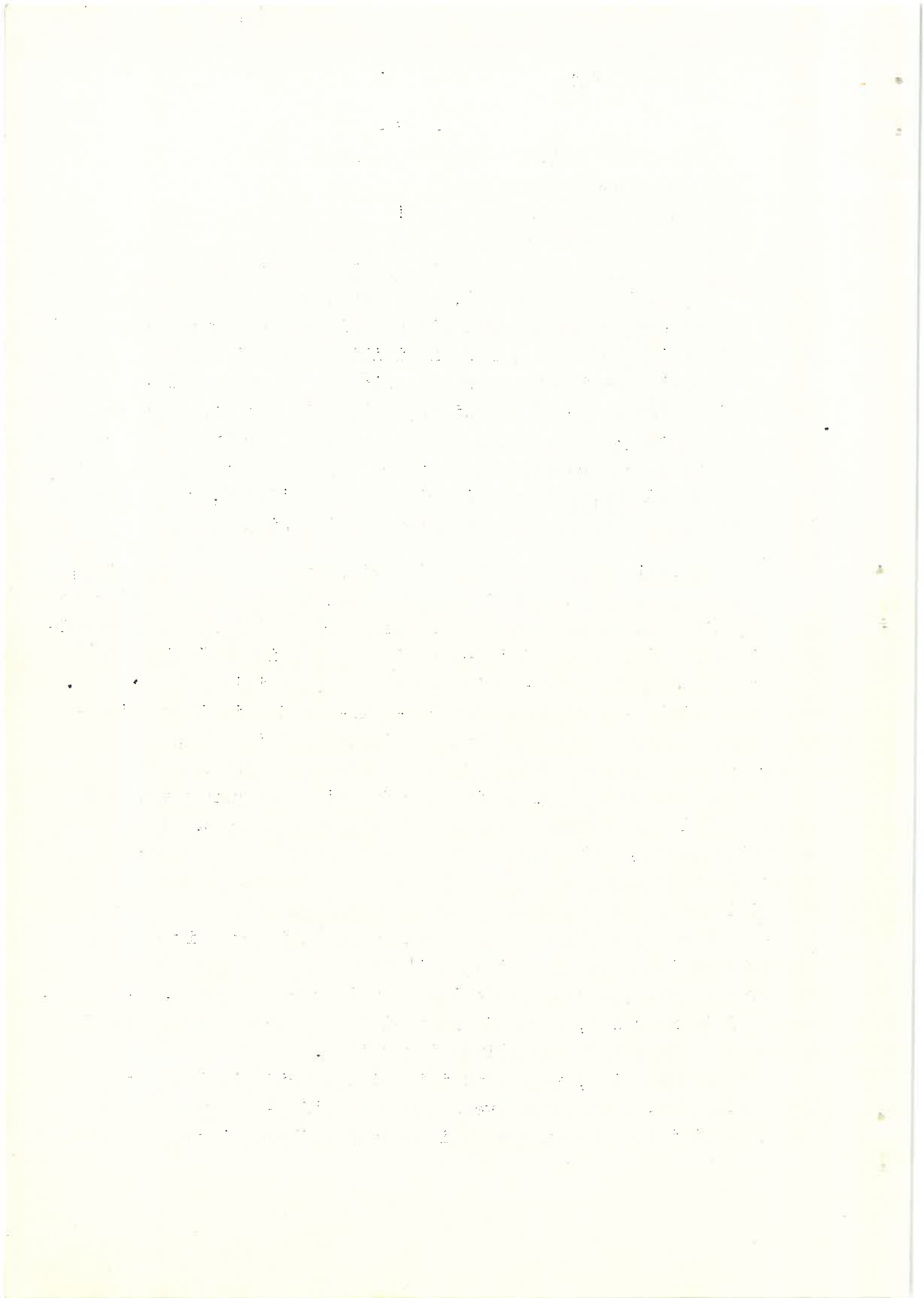
DRAGA BRAĆO SVEĆENICI, REDOVNICI,
REDOVNICE I DRAGI VJERNICI!

Proživjeli smo još jednom dane sv. korizme i dane Muke, Smrti i Uskrsnuća našega Spasitelja Isusa Krista. To su potresni dani, dani velikih tajni, odgovora i rješenja naše ljudske sudbine. Jer kako je Isus nosio križ i na njemu umro, tako je i nama ljudima dosuđeno, htjeli mi ili ne htjeli. Uz Isusa su na Golgoti visjela i umirala još dvojica: jedan na prokletstvo, drugi na život vječni - "Zaista, kažem ti, danas ćeš sa mnom biti u raju" /Lk 23,43/. Isusovom smrću i uskrsnućem otvorena su vrata raja svim raskajanima. Otvorena je rana na Božanskom Srcu, rodila se Crkva, Otajstveni Krist. Potok milosti, koja pere duše, neprestano teče kroz svete sakramente i nosi u duše milost spasenja.

No, nisu Isusovo uskrsnuće svi jednako očekivali. Rimljani su se tome rugali, Majka ga je Isusova očekivala sa sigurnošću, Apostoli sa sumnjom, a Kajfa i neprijatelji Isusovi strepili su što će se dogoditi. - Stavimo stražu i zapečatimo grob da se što god ne dogodi! - Ali, tko može Boga ubiti, pokopati, zapečatiti? - I nakon uskrsnuća - bijes Kajfe i Židova, izne-
nadjenje, pa radost Apostola, Učenika, pobožnih žena, posebna radost Njegove presvete Majke. Radost, beskrajna radost!

Danas ćeš sa mnom biti u raju! Riječ je upravljena svim pokajanima, svima dobrima. Ona je Isusovim uskrsnućem dobila pečat božanske istine i moći. Isus je Pobjednik nad smrću, nad paklom, nad grijehom. Mi nismo osuđeni na vječne muke u paklu, mi imamo lijek protiv grijeha. To nam Isus nudi na dan svoga Uskrsnuća. Ove godine na poseban način nudi Kruh Života kroz euharistijske kongrese i euharistijska slavlja. Sve to po svojoj svetoj Crkvi, koju je povjerio Petru i Zboru Apostola, - danas Papi i Biskupima, i u toj vjeri živi naš narod već 1300 godina, on u njoj želi i hoće živjeti zauvijek.

"Gospodine, kome ćemo ići, ti imaš riječi Života vječnoga" /Iv. 7,68/. Zato u ovo sveto uskrsno vrijeme obnavljamo svoj narodni i svoj krsni zavjet i obećanje vjernosti sve do smrti.

Završavamo ovu svoju uskrsnu čestitku ponavljajući i moleći skupa s vama, braćo svećenici i dragi vjernici, molitvu koju svi mi svaki dan molimo u devet sati navečer, kad nas blagosivljaju svi naši biskupi i svećenici:

"Čvrsto vjerujem u Boga Oca i Sina i Duha Svetoga. Životom želim potvrditi svoj krsni savez s Bogom i tako obnoviti sveti pradjedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi. Svoju odluku polažem u bezgrešno srce presvete Bogorodice Marije. Amen!"

S tim riječima završavamo i mi svoju uskrsnu poruku i svima želimo SRETAN I BLAGOSLOVLJEN USKRS!

Mostar, pred Uskrs 1981.

+ P A V A O, Biskup-Ordinarij,
+ P L T A R, nasl. Nadbiskup,
dosad Mostarsko-duvanjski Biskup,
u m.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 218/1981.

P.N.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA
U HERCEGOVINI

Uskrsnu poruku naših Biskupâ saopćiti vjernicima u cijelosti preko svih sv. Misa na dan Uskrsa!

Mostar, pred Uskrs 1981. KANCELARIJA BISK. ORDINARIJATA

: & & & & & & & & & &
& & & & & & & & &
& & & & & & & &
& & & & & &
& & & &
& & &
& & &
&

